

© Euroopan yhteisöjen tuomioistuin

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa

1.1.–31.12.2008

ULKOASIAINMINISTERIÖ
Oikeuspalvelu
EU-tuomioistuinasiat

eurooppatiedotus.fi
e u r o p a i n f o r m a t i o n e n

**Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa
1.1.–31.12.2008**

**Eurooppatiedotuksen julkaisuja
Nro 124/2009**

**ULKOASIAINMINISTERIÖ
Oikeuspalvelu
EU-tuomioistuinasiat**

SISÄLLYS

1	TAUSTAA	5
2	TUOMIOISTUINASIAT	9
2.1	<i>ENNAKKORATKAISUASIAT</i>	9
2.1.1	Tuomiot	9
2.1.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset	20
2.1.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	23
2.2	<i>SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET</i>	30
2.2.1	Tuomiot	30
2.2.2	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	31
2.3	<i>VALITUSASIAT</i>	33
2.3.1	Tuomiot	33
2.3.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset	34
2.3.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	34
2.4	<i>VÄLIINTULOT</i>	35
2.4.1	Tuomiot	35
2.4.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset	38
2.4.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	39
2.5	<i>LAUSUNTOPYYNNÖT</i>	44
3	RIKKOMUSMENETTELYT	45
3.1	<i>EY 226 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET</i>	45
3.2	<i>EY 226 ARTIKLAN MUKAISET TÄYDENTÄVÄT VIRALLISET HUOMAUTUKSET</i>	50
3.3	<i>EY 226 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT</i>	51
3.4	<i>EY 226 ARTIKLAN MUKAISET TÄYDENTÄVÄT PERUSTELLUT LAUSUNNOT</i>	54
3.5	<i>EY 228 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT</i>	55
4	VALTIONTUET	55
5	NOTIFIKAATIOT	56

1 TAUSTAA

Tämän kertomuksen tarkoituksena on selvittää Suomen hallituksen toimia Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa ja Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa, niin kutsutuissa EU-tuomioistuinasioissa, sekä Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämässä EU-rikkomusasioissa vuoden 2008 aikana.

Kertomuksessa kuvataan ne yhteisöjen tuomioistuimessa vireillä olevat asiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut. Lisäksi kertomuksessa käydään läpi ne EU-rikkomusmenettelyt, jotka komissio on kertomuskauden aikana käynnistänyt virallisella huomautuksella tai joita se on jatkanut perustellulla lausunnolla.

Osa rikkomusmenettelyistä on johtanut tarpeeseen muuttaa Suomen lainsäädäntöä tai viranomaiskäytäntöä. Lisäksi kertomuksessa selvitetään niitä valtioneuvostoa koskevia tutkintamenettelyjä, joihin Suomi on kertomuskaudella osallistunut.

Mikä on Euroopan yhteisöjen tuomioistuin?

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin tulkitsee ja kehittää yhteisön oikeutta. Yhteisöjen tuomioistuimen rooli yhteisön oikeuden yhtenäisyyden takaajana on merkittävä laajentuneessa unionissa. Jäsenvaltion aktiivinen osallistuminen tuomioistuimessa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin on yksi jäsenvaltion käytettävissä olevista keinoista vaikuttaa yhteisön oikeuden kehitykseen.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin, Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ja EU:n virkamiestuomioistuin

Luxemburgissa sijaitsevat Euroopan yhteisöjen tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen. *Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen* tehtävänä on ratkaista muun muassa yhteisöjen toimielinten väliset asiat, komission jäsenvaltioita vastaan nostamat jäsenyysvelvoitteiden rikkomuskanteet sekä jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten tekemät ennakkoratkaisupyyntö. Yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee lisäksi yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamista tuomioista tehdyt valitukset oikeuskysymysten osalta.

Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena suurimman osan yhteisöjen toimielimiä vastaan nostetuista kanteista. Sen keskeiseen toimialaan kuuluu esimerkiksi yritysten kilpailuoikeudellisissa asioissa nostamien kanteiden ratkaiseminen.

Luxemburgissa toimii *EU:n virkamiestuomioistuin*, jonka toimivaltaan kuuluvat EU:n virkamiehiä koskevat riita-asiat. Virkamiestuomioistuin on ensimmäinen EU:n erityistuomioistuin eli niin sanottu lainkäyttölautakunta. Niitä on voitu Nizzan sopimuksen voimaantulon jälkeen perustaa tiettyjä jutturyhmiä varten.

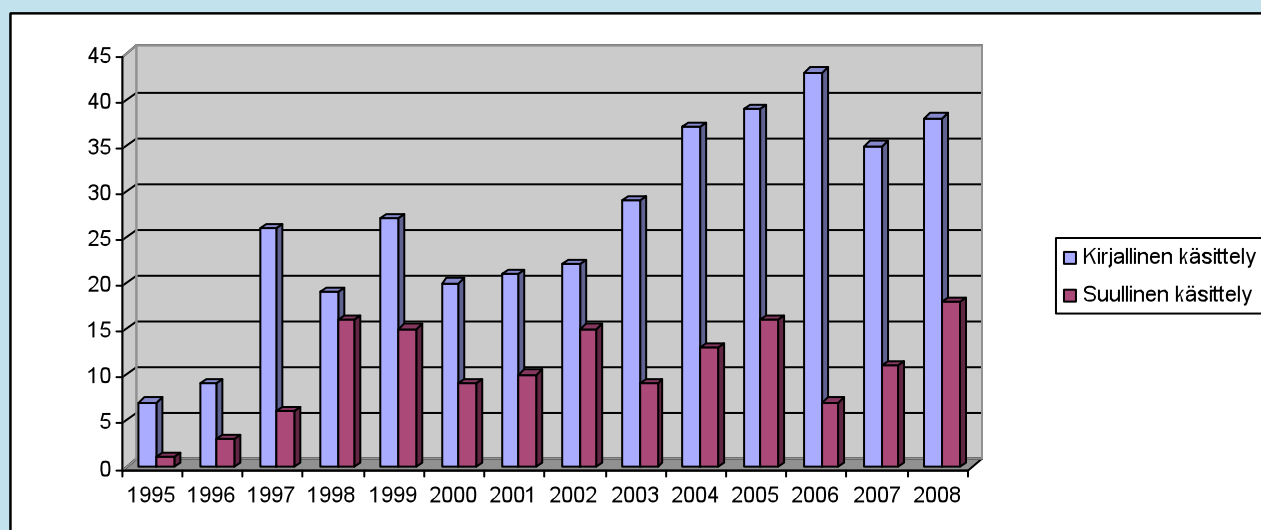
Yhteisöjen tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: *ennakkoratkaisupyyntöihin*, jäsenvaltiota tai toimielintä vastaan nostettuihin *suoriin kanteisiin* ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamista tuomioista yhteisöjen tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin*. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset*. Suorissa kanteissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *kantajana*, *vastaajana* tai *väliintulijana*.

jana. Valitusasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko valittajana, valitusasian vastaajana tai väliintulijana.

Suomen hallituksen on vastattava aina kaikkiin komission Suomea vastaan nostamiin suoriin kanteisiin. Lisäksi Suomen hallitus osallistuu lähes poikkeuksetta kaikkien suomalaisten tuomioistuinten yhteisöjen tuomioistuimelle tekemien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Muista jäsenvaltioista tuleviin ennakkoratkaisuasioihin hallitus osallistuu silloin, kun se arvioidaan tarpeelliseksi Suomen etujen ajamiseksi tai yleisen yhteisön oikeuden kehittämiseksi. Samoin perustein Suomen hallitus voi tehdä väliintulon muuta jäsenvaltiota koskevassa asiassa, nostaa kanteen esimerkiksi komissiota vastaan saadaksesen yhteisöjen tuomioistuimen kumoamaan komission antaman päätöksen tai valittaa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta.

Oheisesta taulukosta ilmenee Suomen osallistuminen EU-tuomioistuinasioihin Suomen EU-jäsenyyden alusta vuoteen 2008 saakka. Kertomuskautena Suomi osallistui 38:n Suomen kannalta merkittävän asian kirjalliseen käsittelyyn yhteisöjen tuomioistuimissa. Kertomuskautena Suomi osallistui 18 asiassa järjestettyyn suulliseen käsittelyyn.

Suomen osallistuminen EU-tuomioistuinasioihin 1995–2008

EU-rikkomusasiat

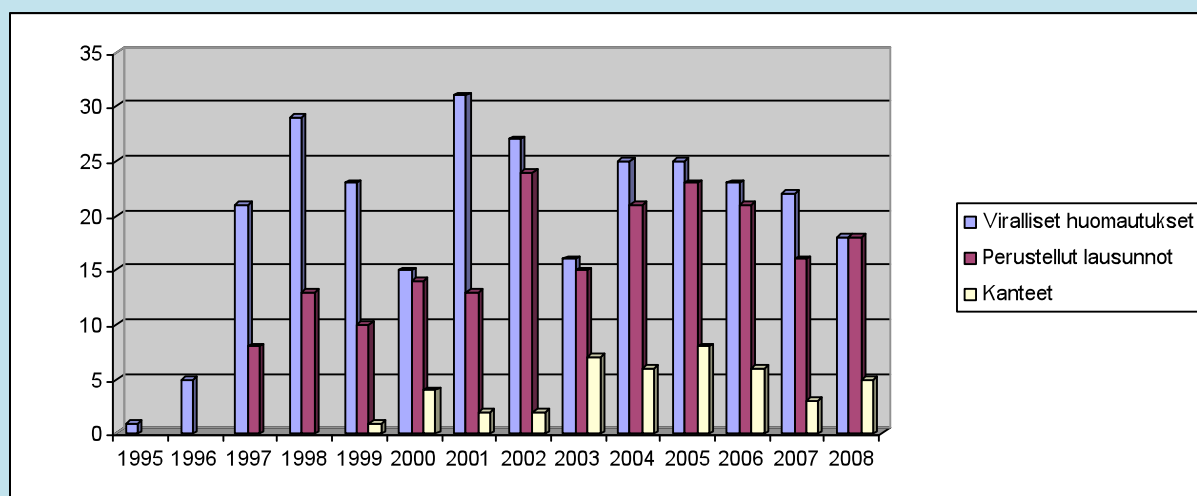
EU-rikkomusasioilla tarkoitetaan komission EY 226 artiklan nojalla jäsenvaltiota vastaan käynnistämään jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa jäsenvaltion ja komission välinen yhteisymmärrys ilman että asiaa tarvitsisi viedä yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi ja päättää menettely. Menettely voi alkaa komission asianomaisen pääosaston toimivaltaiselle ministeriölle lähettämällä *epävirallisella tiedustelulla*. Menettelyn virallisen vaiheen aluksi komissio lähettää jäsenvaltiolle – Suomessa käytännössä ulkoasiainministerille – *virallisen huomautuksen* ja tarpeen vaatiessa *täydentävän virallisen huomautuksen*. Mikäli jäsenvaltion viralliseen huomautukseen tai täydentävään viralliseen huomautukseen antama vastaus ei tyydytä komissiota, voi se toimittaa jäsenvaltiolle *perustellun lausunnon* ja edelleen *täydentävän perustellun lausunnon*. Komissiota eivät sido mitkään määräajat sen päättäessä perustellun lausunnon lähettämisestä. Jäsenvaltiolla on tavallisesti kaksi kuukautta aikaa vastata näihin komission kirjelmiin. Jos komissio ei ole tyy-

tyväinen perusteltuun lausuntoon annettuun vastaukseen, se voi nostaa yhteisöjen tuomioistuimessa EY 226 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

Komissio voi käynnistää rikkomusmenettelyn myös EY 228 artiklan nojalla. Tällöin on kysymys siitä, että yhteisöjen tuomioistuin on jo antanut EY 226 artiklan nojalla tuomion, mutta jäsenvaltio ei komission mukaan ole toteuttanut tarvittavia toimia tuomion täytäntöönpanemiseksi. Menettelyn kulku on samanlainen kuin edellä kuvatuissa EY 226 artiklan mukaisessa menettelyssä.

Seuraavasta taulukosta ilmenee rikkomusasioiden määrän kehitys Suomen EU-jäsenyyden alusta alkaen.

Suomea koskevien rikkomusasioiden määrä 1995–2008

* * *

Suomen valtionasiamiehenä yhteisöjen tuomioistuimessa on kertomuskautena toiminut yksikön päällikkö Alice Guimaraes-Purokoski sijaisenaan lainsäädäntöneuvos Joni Heliskoski. EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komiteassa, sen alaisissa jaostoissa ja joissakin tapauksissa EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu ulkoasianministeriön johdolla toimivissa eri ministeriöiden edustajista koostuvissa työryhmissä.

EU-tuomioistuinasiat

Ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasiat -yksikkö vastaa EU-tuomioistuinasioden sekä EU-rikkomusasioiden valmistelusta yhteistyössä toimivaltuisten ministeriöiden kanssa. Valtionasiamiehenä yhteisöjen tuomioistuimessa toimii ulkoasiainministeriön työjärjestyksen ja ulkoasiainministeriön päätöksen nojalla EU-tuomioistuinasioden päällikkö lainsäädäntöneuvos Alice Guimaraes-Purokoski ja hänen sijaisenaan lainsäädäntöneuvos Joni Heliskoski. Yksikkö vastaa myös komissiolle toimitettavista lainsäädäntönotifikaatioista ja pitää yllä EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioiden arkistoa.

Yhteystiedot:

EU-tuomioistuinasiat/OIK-30

Ulkoasiainministeriö

PL 417

00023 VALTIONEUVOSTO

Puh. 09-1605 5794 tai 09-1605 5718 (arkisto)

Fax 09-1605 5766

Jäljempänä on lyhyesti selostettu kertomuskautena esillä olleet tuomioistuin- ja valvonta-asiat sekä Suomea koskevat tuomiot ja julkisasiamiesten ratkaisuehdotukset. Uusimmat tuomiot ja julkisasiamiesten ratkaisuehdotukset ovat nähtävissä internet-osoitteessa <http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=fi>

2 TUOMIOISTUINASIAT

2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT

Seuraavassa esitellään ensin ne EY 234 ja EU 35 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn yhteisöjen tuomioistuimessa Suomi on aikaisemmin osallistunut ja joissa on annettu tuomio tai määräys (2.1.1 jakso) tai julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.1.2 jakso) kertomuskautena. Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

EY 234 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyynnöissä kansallinen tuomioistuin esittää yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaan pääasian kannalta merkityksellisten yhteisön oikeuden säännösten tai määräysten tulkintaa tai pätevyyttä.

EU 35 artiklan mukaiset ennakkoratkaisupyynnot koskevat EU:n poliisiyhteistyöhön ja rikosasioiden oikeudelliseen yhteistyöhön liittyvien puitepäästösten ja päätösten pätevyyttä ja tulkintaa.

2.1.1 Tuomiot

1. Asia C-2/06, *Kempter*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: EY 10 artikla (yhteistyön periaate) – Lopulliseksi tullut hallintopäätös – Yhteisön oikeuden vastaisuus – Velvollisuus tutkia uudelleen – Määräajat

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin halusi ensinnä tietää, edellyttääkö lopullisen hallintopäätöksen korjaaminen yhteisöjen tuomioistuimen myöhemmin omaksuman yhteisön oikeuden tulkinnan vuoksi, että hallintopäätös on aikanaan riitautettu vedoten yhteisön oikeuteen. Toiseksi kansallinen tuomioistuin tiedusteli, onko oikeutta tehdä vaatimus yhteisön oikeuden vastaisen hallintopäätöksen korjaamisesta yhteisöjen tuomioistuimen asiassa *Kühne* todetun lisäksi yhteisön oikeuteen perustuvista pakottavista syistä ajallisesti rajoitettu.

Suomi vastasi kirjallisissa huomautuksissaan (7.4.2006) ensimmäiseen kysymykseen kieltävästi. Tällainen edellytys voisi tehdä yhteisön oikeusjärjestyksessä tunnustettujen oikeuksien käyttämisen käytännössä mahdottomaksi ja johtaa ristiriitaan yhteisön oikeuden tehokkuusperiaatteen kanssa. Toisen kysymyksen osalta Suomi katsoi, ettei yhteisön oikeus edellytä, että oikeus vaatia lopulliseksi tulleen hallintopäätöksen uudelleen tutkimista olisi ajallisesti rajoittamaton. Kansallisissa menettelysäännöksissä uudelleen käsittelylle asetetut kohtuulliset määräajat täyttävät yhteisön oikeuden tehokkuusperiaatteen asettamat vaatimukset.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Botin* 24.4.2007 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* vastasi 12.2.2008 antamassaan tuomiossa ensimmäiseen kysymykseen kieltävästi. Toisen kysymyksen osalta tuomioistuin katsoi, ettei yhteisön oikeudessa aseteta mitään ajallista rajoitusta lopulliseksi tulleen hallintopäätöksen uudelleen tutkimista koskevan pyynnön esittämiselle. Jäsenvaltioilla on kuitenkin edelleen vapaus yhdenmukaisesti yhteisön tehokkuus- ja vastaavuusperiaatteiden kanssa vahvistaa kohtuulliset muutoksenhakua koskevat määräajat. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

2. Asia C-275/06, *Promusicae*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tietoyhteiskuntadirektiivi 2001/29/EY – Teollis- ja tekijänoikeus-oikeuksien noudattamisen varmistamisesta annettu direktiivi 2004/48/EY – Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – Henkilötietodirektiivi 95/46/EY – Verkko-operaattorin velvollisuus antaa tietoja teleliittymästä siviilioikeudenkäynnissä

Asian käsittely: Espanjalainen tuomioistuin esitti yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä siitä, voiko jäsenvaltio rajoittaa operaattoreiden velvollisuuden antaa tietoja teleliittymästä vain rikosoikeudenkäyntiin, vai koskeeko tämä tietojenantovelvollisuus myös siviilioikeudenkäyntejä.

Suomen kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissa (9.10.2006 ja 5.6.2007) katsottiin, että tietoyhteiskuntadirektiivissä asetetaan jäsenvaltioille selkeä vaatimus toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeudenhaltijat, joiden etuihin sen alueella suoritettavat loukkaavat toimet vaikuttavat, voivat hakea kieltoa tai määräystä. Jos kyseinen säännös on pantu täytäntöön siten, että kiellon tai määräyksen käsittely tapahtuu siviilioikeudellisessa oikeudenkäynnissä, tulee kantajan voida saada tietoonsa vastaajien henkilötiedot. Tietojenantovelvollisuus siviilioikeudenkäynneissä voi seurata myös teollis- ja tekijänoikeus-oikeuksien noudattamisen varmistamisesta annetun direktiivin säännöksistä. Henkilötietodirektiivin ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin säännökset eivät ole esteenä tietojenantovelvollisuudelle.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* antoi asiassa ratkaisuehdotuksensa 18.7.2007.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 29.1.2008 antamassaan tuomiossa, että jäsenvaltioita ei edellytetä säätämään velvollisuudesta luovuttaa henkilötietoja tekijänoikeuden tehokkaan suojan varmistamiseksi siviiliprosessin yhteydessä. Jäsenvaltioiden on kuitenkin pannessaan täytäntöön kyseisiä direktiivejä huolehdittava siitä, että ne nojautuvat sellaiseen asiassa esillä olevien direktiivien tulkintaan, jolla voidaan varmistaa yhteisön oikeusjärjestyksessä suojattujen eri perusoikeuksien välinen asianmukainen tasapaino.

3. Asia C-306/06, *01051 Telecom GmbH vastaan Deutsche Telekom*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Maksuviivästysdirektiivi 2000/35/EY – Viivästyskoron kannalta merkityksellisen suorituksen ajankohta

Asian käsittely: Saksalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski maksuviivästysdirektiivin tulkintaa. Direktiivin sanamuodon mukaan velkojalla on oikeus viivästyskorkoon, mikäli velkoja ei ole saanut erääntynyttä määrää ajoissa. Tuomioistuin kysyi, onko sellainen kansallinen säännös yhteensopiva direktiivin kanssa, jonka mukaan viivästyskoron kannalta merkityksellisen suorituksen ajankohta lasketaan siitä, kun velallinen on antanut tilisiirtomääräyksen, eikä vasta siitä, kun varat on tilitetty velkojan tilille.

Suomen esittämissä kirjallisissa huomautuksissa (26.10.2006) vastattiin ennakkoratkaisukysymykseen myöntävästi. Direktiivillä ei ole ollut tarkoitus säätää yksityiskohtaisesti siitä, milloin tilisiirtona tehty maksu katsotaan suoritetuksi velkojan ja velallisen välisessä suhteessa, vaan maksun oikea-aikaisuutta koskevat yksityiskohtaiset säännökset on jätetty kansallisesti säänneltäviksi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduro* antoi asiassa ratkaisuehdotuksensa 18.10.2007.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 3.4.2008 antamassaan tuomiossa, että direktiivissä vaaditaan, että erääntyneen summan on oltava kirjattu eräpäivänä velkojan tilille, jotta viivästyskorkojen periminen pankkisiirtona suoritetusta maksusta estyy tai lakkaa. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

4. Asia C-346/06, *Rüffert*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: EY 49 artikla (palvelujen tarjoamisen vapaus) – Julkiset hankinnat – Ehto maksaa vähintään palvelun suorituspaikassa voimassa olevassa työehtosopimuksessa määrätty palkka

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin tiedusteli ennakkoratkaisupyyntöllään, voidaanko edellyttää, että hankintaviranomainen tekee sopimuksen ainoastaan sellaisen tarjoajan kanssa, joka sitoutuu maksamaan työntekijöilleen vähintään palvelun suorituspaikassa voimassa olevassa työehtosopimuksessa määrätyn palkan.

Suomi ei ottanut kirjallisissa huomautuksissaan (7.12.2006) yksityiskohtaisesti kantaa kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen eikä kansallisen järjestelmän yksityiskohtiin. *Suomi* katsoi, että ennakkoratkaisua annettaessa on huomioon otettava seuraavat seikat: lähetettyjä työntekijöitä koskeva direktiivi 96/71/EY asettaa jäsenvaltioille velvollisuuden edellyttää yritykseltä, että se maksaa lähetetyille työntekijöilleen vähintään yleissitovassa työehtosopimuksessa vahvistetun palkan. Direktiivissä määrätään, että vähimmäispalkkojen käsitteen määrittelee se jäsenvaltio, jonne työntekijä on lähetetty työhön. Tätä harkintavaltaa käytettäessä jäsenvaltion on kuitenkin kunnioitettava perustamissopimuksessa taattuja perusvapauksia.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* antoi asiassa ratkaisuehdotuksensa 20.9.2007.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 3.4.2008 antamassaan tuomiossa, että direktiivi 96/71/EY, kun sitä tulkitaan EY 49 artiklan valossa, on pääasiassa kysymyksessä olevan kaltaisessa tilanteessa esteenä sellaiselle jäsenvaltion viranomaisen antamalle lainsäädäntötoimenpiteelle, jonka mukaan hankintaviranomainen voi tehdä sopimuksia rakennusalan palvelujen suorittamisesta ainoastaan sellaisten yritysten kanssa, jotka tarjoutua tehdessään sitoutuvat kirjallisesti maksamaan työntekijöilleen näiden palvelujen suorittamisesta vähintään palvelujen suorituspaikassa voimassa olevassa työehtosopimuksessa määrätyn palkan.

5. Asia C-393/06, *Ing. Aigner*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Julkiset hankinnat – Erityisalojen hankintadirektiivi 2004/17/EY – Yleinen hankintadirektiivi 2004/18/EY – Hankintayksikkö – Julkisoikeudellinen laitos – Tartuntateoria

Asian käsittely: Itävaltalainen tuomioistuin tiedusteli ensimmäisellä kysymyksellään, onko direktiiviä 2004/17/EY sovellettava hankintayksikköön, joka harjoittaa direktiivissä tarkoitettua kaasuun, lämpöön

tai sähköön liittyvää toimintaa, myös tämän toiminnan ohella kilpailutilanteessa harjoitetun toiminnan osalta. Toinen kysymys koski sitä, onko yritystä pidettävä hankintadirektiiveissä tarkoitettuna julkisoikeudellisenä laitoksena sen vuoksi, että se toimittaa kaukolämpöä tilanteessa, jossa ei vallitse todellinen kilpailu, vai onko perusteena käytettävä lämmitysmarkkinoita ottaen huomioon muun muassa kaasun, öljyn ja hiilen kaltaiset energialähteet. Viimeinen kysymys koski sitä, onko yhtiön, joka harjoittaa ei-teollista tai -kaupallista toimintaa, katsottava kuuluvan kilpailutilanteessa harjoittaman toimintansa osalta hankintadirektiivien soveltamisalaan, kun tehokkaiden järjestelyjen, kuten eriytetyn tilinpäätöksen ja kirjanpidon avulla, voidaan sulkea pois kilpailutilanteessa harjoitetun toiminnan ristiinrahoitus.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (4.1.2007), että direktiiviä 2004/17/EY ei ole sovellettava muuhun kuin direktiivissä säädetyillä erityisaloilla harjoitettuun toimintaan. Hankintayksikön määrittäminen julkisoikeudelliseksi laitokseksi perustuu kokonaisarvioon, jossa tulee ottaa huomioon toiminnan todellinen sisältö ja luonne. Tämä arviointi on kansallisen tuomioistuimen tehtävä. Suorassa kilpailutilanteessa harjoitettu toiminta on kaupallista toimintaa ja voidaan jättää hankintadirektiivien soveltamisalan ulkopuolelle. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on varmistua siitä, että ristiinrahoituksen ehkäisemiseksi on käytössä tehokkaita järjestelyjä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Ruiz-Jarabo Colomer* antoi asiassa ratkaisuehdotuksena 22.11.2007.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 10.4.2008 antamassaan tuomiossa pääosin Suomen kannan mukaisesti, että direktiivissä 2004/17/EY tarkoitetun hankintayksikön on sovellettava direktiivissä säädettyä menettelyä ainoastaan sellaisiin sopimuksiin, jotka liittyvät toimintoihin, joita tämä yksikkö harjoittaa yhdellä tai useammalla direktiivissä tarkoitettulla alalla. Pääasiassa tarkoitetun kaltaista yksikköä on pidettävä direktiiveissä tarkoitettuna julkisoikeudellisenä laitoksena. Direktiiveissä tarkoitettua julkisoikeudellisen laitoksen tekemiin hankintasopimuksiin, jotka liittyvät toimintoihin direktiivissä 2004/17/EY tarkoitetuilla aloilla, on sovellettava tässä direktiivissä säädettyä menettelyä. Sitä vastoin muiden toimintojen harjoittamiseen liittyvät hankintasopimukset kuuluvat direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan. Näitä kahta direktiiviä sovelletaan ilman, että on tarpeen erotella toisistaan toimintoja, joita tämä yksikkö harjoittaa hoitaessaan yleisen edun mukaista tehtäväänsä, ja toimintoja, joita se harjoittaa kilpailutilanteessa.

6. Asia C-414/06, *Lidl Belgium*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: EY 43 artikla (sijoittautumisvapaus) – EY 56 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – Kiinteän toimipaikan tappion vähentäminen – Verosopimus

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin kysyi, onko EY 43 ja EY 56 artiklan kanssa yhteensopivaa se, että saksalainen yritys, jolla on elinkeinotoiminnasta saatuja tuloja, ei saa vähentää Luxemburgissa sijaitsevan kiinteän toimipaikan tappiota voiton määrittämisen yhteydessä, koska maiden välisen kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan vastaavat kiinteän toimipaikan tulot eivät kuulu Saksan verotuksen piiriin.

Suomi katsoi kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan (15.2.2007 ja 29.11.2007), että ennakkoratkaisukysymykseen olisi vastattava lähtökohtaisesti myöntävästi. Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-446/03 *Marks & Spencer* antaman tuomion mukaiset periaatteet ovat sovellettavissa asiassa, vaikka kysymys on tytäryhtiöiden tappioiden huomioimisen sijasta kiinteiden toimipaikkojen tappioiden huomioimisesta. EY 43 artiklan vastaista on kuitenkin se, ettei kiinteän toimipaikan tappioita saa vähentää silloin, kun ne ovat tulleet kiinteän toimipaikan sijaintivaltiossa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa *Marks & Spencer* tuomiossa tarkoitettulla tavalla lopullisiksi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpstonin* antoi asiassa ratkaisuehdotuksensa 14.2.2008.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 15.5.2008 antamassaan tuomiossa Suomen kannan mukaisesti, ettei EY 43 artikla ole esteenä sille, että jäsenvaltioon sijoittautunut yhtiö ei voi vähentää veron määräytymisperusteestaan sille kuuluvan ja toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan kiinteän toimipaikan tappioita. Edellytyksenä on, että kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen nojalla kyseisen toimipaikan tuloja verotetaan tässä toisessa jäsenvaltiossa, jossa kyseessä olevat tappiot voidaan ottaa huomioon samaisen kiinteän toimipaikan tuloverotuksessa tulevana tilikausina.

7. Asia C-524/06, *Huber*

Ennakkoratkaisupyyntö: EY 12 artikla (syrjinnän kieltö) – EY 17 artikla (unionin kansalaisuus) – EY 18 artikla (liikkumisvapaus) – EY 43 artikla (sijoittautumisvapaus) – Henkilötiedodirektiivi 95/46/EY – Unionin kansalaisten henkilötietojen rekisteröinti

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin halusi ennakkoratkaisupyyntöllään selvittää, onko unionin kansalaisten henkilötietojen yleinen käsittely ulkomaalaisista pidettävässä keskusrekisterissä yhteensovittava EY 12, EY 17, EY 18 ja EY 43 artiklan ja henkilötiedodirektiivin kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (16.4.2007), että asiaa on arvioitava EY 43 artiklan perusteella. Ennakkoratkaisupyyntöissä tarkoitettu unionin kansalaisten henkilötietojen käsittely ei rajoita unionin kansalaisen vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle. Vaikka kyseessä katsottaisiinkin olevan sijoittautumisvapauden rajoitus, unionin kansalaisten tietojen käsittely asianmukaisessa rekisterissä on joka tapauksessa oikeutettavissa. Oleskeluoikeutta koskeva päätöksenteko ja valvonta edellyttävät, että jäsenvaltion alueella oleskelevien unionin kansalaisten oleskeluoikeuden kannalta oleelliset tiedot voidaan tallentaa asianmukaiseen rekisteriin. Suomi ei ottanut kantaa henkilötiedodirektiivin tulkintaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduron* 3.4.2008 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 16.12.2008 antamassaan tuomiossa, että esillä olevan kaltainen unionin kansalaisten henkilötietojen käsittelyjärjestelmä täyttää henkilötiedodirektiivin 7 artiklan e alakohdan mukaisen tarpeellisuusvaatimuksen ainoastaan, jos se sisältää yksinomaan tiedot, jotka ovat tarpeen oleskeluoikeutta koskevan lainsäädännön soveltamiseksi, ja jos sen keskitetyn luonteen avulla tätä lainsäädäntöä voidaan soveltaa tehokkaammin unionin kansalaisten oleskeluoikeuden osalta. Tuomioistuin katsoi, että EY 12 artiklan vastaista on se, että jäsenvaltio ottaa rikollisuuden torjumiseksi käyttöön henkilötietojen käsittelyjärjestelmän, joka koskee ainoastaan unionin kansalaisia, jotka eivät ole tämän jäsenvaltion kansalaisia.

8. Asia C-73/07, *Satakunnan Markkinapörssi Oy ja Satamedia Oy*

Ennakkoratkaisupyyntö: Tietosuojadirektiivi 95/46/EY – Julkisten verotustietojen käsittely

Asian käsittely: Suomen KHO kysyi ensinnä, onko mm. luonnollisten henkilöiden verotustietojen keräämistä ja julkaisemista, luovuttamista ja niiden käsittelyä tekstiviestipalvelussa, pidettävä direktiivissä tarkoitettuna henkilötietojen käsittelynä. Toiseksi KHO kysyi, onko näitä toimintoja pidettävä tietosuojadirektiivin 95/46/EY mukaisena journalistisia tarkoituksia varten toteutettuna henkilötietojen

käsittelynä. Kolmanneksi KHO tiedusteli, onko journalistisiin tarkoituksiin kerättyjen tietojen julkaisu ja luovutus edelleen kaupallisiin tarkoituksiin direktiivin vastaista. Neljänneksi KHO kysyi, jäävätkö sellaiset henkilörekisterit, jotka sisältävät vain tiedotusvälineissä julkaistua aineistoa sellaisenaan, direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

Suomi katsoi kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan (12.6.2007 ja 12.2.2008), että ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitettuja toimintoja on pidettävä tietosuojadirektiivissä tarkoitettuna henkilötietojen käsittelynä. Kyseisiä toimintoja on pidettävä journalistisia tarkoituksia varten toteutettuna henkilötietojen käsittelynä. Tietosuojadirektiivin vastaista ei ole journalistisiin tarkoituksiin kerättyjen tietojen julkaisu ja luovutus edelleen kaupallisiin tarkoituksiin. Henkilörekistereihin, jotka sisältävät vain tiedotusvälineissä julkaistua aineistoa sellaisenaan, sovelletaan tiettyjä direktiivin mukaisia kansallisia säännöksiä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokottin* 8.5.2008 antama ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen linjan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 16.12.2008 antamassaan tuomiossa pääosin Suomen kannan mukaisesti, että tietosuojadirektiivin tarkoittamana ”henkilötietojen käsittelynä” on pidettävä toimintaa, jossa luonnollisten henkilöiden tulo- sekä varallisuustietoja kerätään veroviranomaisten julkisista asiakirjoista ja niitä käsitellään julkaisemista varten; julkaistaan luetteloina painotuotteessa; luovutetaan edelleen CD-ROM-levykkeellä käytettäväksi kaupallisessa tarkoituksessa; tai käsitellään tekstiviestipalvelussa. Edellä mainittuja toimintoja on kansallisen lainsäädännön nojalla julkisista asiakirjoista peräisin olevien tietojen osalta pidettävä kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna ”ainoastaan journalistisia tarkoituksia – – varten” harjoitettuna henkilötietojen käsittelynä, jos kyseisten toimintojen ainoana tarkoituksena on tietojen, mielipiteiden tai ajatusten ilmaiseminen yleisölle, minkä arvioiminen on kansallisen tuomioistuimen tehtävä. Toiminnot, jossa luonnollisten henkilöiden tulo- sekä varallisuustietoja luovutetaan edelleen CD-ROM-levykkeellä käytettäväksi kaupallisessa tarkoituksessa tai joissa ko. henkilötietoja käsitellään tekstiviestipalvelussa, kuuluvat tietosuojadirektiivin soveltamisalaan myös sellaisten henkilötietojen sisältävien viranomaisten rekisterien osalta, joissa on vain tiedotusvälineissä julkaistua aineistoa sellaisenaan.

9. Asia C-158/07, Förster vastaan IB-Groep

Ennakkoratkaisupyyntö: Opiskelijoiden ja työntekijöiden vapaa liikkuvuus – Opintotuki – EY 12 artikla (syrjinnän kieltäminen) – Työelämästä poistuneita henkilöitä koskeva asetus (ETY) N:o 1251/70

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin kysyi, koskeeko asetuksen mukainen oikeus oleskeluvaltion kansalaisiin nähden yhdenvertaiseen kohteluun myös opiskelijaa, joka on tullut lähinnä opintoihin liittyvistä syistä Alankomaihin ja joka on alun perin työskennellyt vähäisessä määrin opintojensa ohessa, mutta joka sittemmin on päättänyt tämän opiskelun. Kyse on oikeudesta opintotukeen. Tuomioistuin kysyi myös, onko opintotuen myöntämisen ehtona oleva viiden vuoden laillinen oleskelu jäsenvaltiossa EY 12 artiklan mukainen edellytys ja toisaalta, onko EY 12 artiklaa sovellettaessa yksittäistapauksissa otettava huomioon laillisen oleskelun lyhyempikin ajanjakso, kun muut tekijät osoittavat huomattavaa integroitumista vastaanottavan valtion yhteiskuntaan.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (3.7.2007), että vähäinen työskentely opintojen ohessa ei oikeuta yhteisön työntekijän asemaan ja siitä seuraaviin etuuksiin, kun henkilö on tullut maahan opiskelutarkoituksessa. Asetuksen mukainen oikeus yhdenvertaiseen kohteluun koskee vain henkilöitä, jotka ovat lopettaneet työskentelyn eläkeiän saavuttamisen tai pysyvän työkyvyttömyyden vuoksi, sekä heidän perheenjäseniään. Muiden henkilöiden oikeuksia on arvioitava muiden säännösten, erityisesti EY

12 artiklan nojalla. Viiden vuoden oleskelua koskeva edellytys opintotuen myöntämisen yhteydessä on EY 12 artiklan mukainen vaatimus. Jäsenvaltio voi huomioida myös muut asiaan vaikuttavat seikat kuin oleskelun keston.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mazák* antoi asiassa ratkaisuehdotuksensa 10.7.2008.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 18.11.2008 antamassaan tuomiossa, että kantajan tilanteessa oleva opiskelija ei voi vedota asetuksen mukaiseen oikeuteen saadakseen opintorahaa. Opiskelija, joka on jäsenvaltion kansalainen ja joka on siirtynyt toiseen jäsenvaltioon suorittaakseen siellä opintoja, voi vedota EY 12 artiklan ensimmäiseen kohtaan saadakseen opintorahaa, kun hän on oleskellut tietyn ajan vastaanottavassa jäsenvaltiossa. EY 12 artiklan ensimmäinen kohta ei estä soveltamasta muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin viiden vuoden pituista edeltävää asumista koskevaa edellytystä. Tuomio oli pääosin Suomen kannan mukainen

10. Asia C-239/07, *Sabatauskas*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Sähkömarkkinadirektiivi 2003/54/EY – Asiakkaan oikeus valita sähkötoimituksessa käytettävä verkko

Asian käsittely: Liettuan perustuslakituomioistuin kysyi, velvoittaako direktiivin 20 artikla jäsenvaltiot antamaan säännöksiä, joiden nojalla kaikilla kolmansilla osapuolilla on oikeus valita vapaasti sähkötoimituksessa käytettävä verkko, johon ne haluavat tulla kytketyiksi, edellyttäen, että verkon kapasiteetti on riittävä.

Suomi katsoi kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan (31.8.2007 ja 24.4.2008), että direktiivin 20 artiklan säännökset kolmannen osapuolen verkkoonpääsystä soveltuvat sähkön tarjoajiin eikä se koske asiakkaiden verkkoonpääsyä. Säännöstä ei näin ollen tule tulkita siten, että asiakkaalla olisi sen nojalla oikeus valita sähköverkko, johon hänen laitteensa liitetään ja että ainoa direktiivin mukainen peruste verkkoonpääsyn epäämiseksi olisi verkon kapasiteetin riittämättömyys. *Suomi* katsoi lisäksi, että sähköverkot eivät kilpaile keskenään. Toisin kuin komissio väittää, sähkönkäyttäjän oikeus valita siirto- tai jakeluverkko ei määritelmällisesti voi lisätä kilpailua sähkön sisämarkkinoilla.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokottin* 12.6.2008 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 9.10.2008 antamassaan tuomiossa, että direktiivin 20 artiklaa on tulkittava siten, ettei verkkoon pääsyä koskevan järjestelmän ole mahdollistettava asiakkaiden voivan vapaasti valita, minkä tyyppiseen verkkoon ne liitetään. Samoin tuomioistuin totesi, että sähkömarkkinadirektiivin 20 artiklan 1 kohta ei ole esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään syrjimättömästi, että asiakkaan laitteet liitetään siirtoverkkoon ainoastaan, jos jakeluverkonhaltija kieltäytyy sille asetettujen teknisten tai toimintaa koskevien vaatimusten vuoksi liittämästä jakeluverkkoon asiakkaan laitteita. Tuomio oli pääosin Suomen kannan mukainen

11. Asia C-317/07, *Lahti Energia*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Jätteenpolttodirektiivi 2000/76/EY – Soveltamisala – Jätteistä saadun kaasun polttaminen

Asian käsittely: Suomen KHO esitti useita kysymyksiä jätteenpolttodirektiivin tulkinnasta. Kysymykset koskevat sitä, onko sellaiseen toimintaan, jossa kiinteistä jätteistä kaasutinlaitoksessa saatu kaasu puhdistetaan ja sen jälkeen johdetaan poltettavaksi voimalaitoksessa, sovellettava jätteenpolttodirektiiviä ja erityisesti sen tiukkoja päästörajoja.

Suomi katsoi kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan (26.11.2007 ja 10.7.2008), että jätteenpolttodirektiiviä ei sovelleta kaasumaisen jätteen polttamiseen. Kaasutinlaitosta, jossa jätteistä synnytetään pyrolyysin avulla kaasua, ei ole yksinään pidettävä jätteenpolttodirektiivissä tarkoitettuna polttolaitoksena, jos kaasutuksessa syntyviä aineita ei kaasutuksen jälkeen polteta. Jos aineita poltetaan, kuuluu kaasutinlaitos polttolaitoksen käsitteeseen. Kiinteistä jätteistä kaasutinlaitoksessa synnytetyn ja kaasuttamisprosessin jälkeen puhdistetun tuotekaasun polttamista ei ole pidettävä jätteenpolttodirektiivissä tarkoitettuna jätteen rinnakkaispolttona. Tällaisessa tapauksessa kyseisen kaltaista kaasua ei ole pidettävä direktiivissä tarkoitettuna jätteenä, jolloin sen polttamiseen ei tule soveltaa jätteenpolttodirektiiviä lainkaan. Asiaa on kuitenkin arvioitava toisin, mikäli kysymyksessä on jätteistä synnytetty kaasu, jota ei ole puhdistettu ennakkoratkaisupyynnössä esitetyn kaltaisella tavalla. Asiaan vaikuttaa se, että ennakkoratkaisupyynnöstä esitetyn kaltaisella puhdistetulla tuotekaasulla korvataan fossiilisten polttoaineiden käyttöä ja että voimalaitoksen päästöt tuotettua energiayksikköä kohden olisivat pienemmät käytettäessä tuotekaasua kuin muita polttoaineita.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokottin* 11.9.2008 antama ratkaisuehdotus oli osin Suomen linjan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 4.12.2008 antamassaan tuomiossa pääosin Suomen kannan mukaisesti, että jätteenpolttodirektiivin jätteen käsite ei kata kaasumaisia aineita. Käsitteellä ”polttolaitos” tarkoitetaan teknistä laitteistoa tai yksikköä, jossa lämpökäsitellään jätteitä, kunhan lämpökäsittelystä syntyvät tuotteet tämän jälkeen poltetaan, eikä tämän osalta polttolinjan olemassaolo ole tällaisen luokittelun välttämätön kriteeri. Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa kaasutinlaitos, jonka tarkoituksena on synnyttää kaasumaisia tuotteita, tässä tapauksessa puhdistettua tuotekaasua, jätteiden lämpökäsittelyn avulla, on luokiteltava direktiivissä tarkoitetuksi ”rinnakkaispolttolaitokseksi”. Suomen kannan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa voimalaitos, jossa käytetään kaasutinlaitoksessa jätteiden rinnakkaispolton avulla synnytettyä puhdistettua tuotekaasua lisäpolttoaineena korvaamaan voimalaitoksen tuotantotoiminnassa pääasiallisesti käytettyjä fossiilisia polttoaineita, ei kuulu kyseisen direktiivin soveltamisalaan.

12. Asia C-396/07, *Mirja Juuri v. Fazer Amica Oy*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Liikkeenluovutusdirektiivi 2001/23/EY – Työntekijän oma irtisanoutuminen – Rahallinen korvaus työnantajalta

Asian käsittely: Suomen KKO kysyi, onko liikkeenluovutusdirektiiviä tulkittava siten, että jäsenvaltion tulee tilanteessa, jossa työntekijä työehtojensa heikennyttyä olennaisesti liikkeen luovutuksen vuoksi on itse irtisanonut työsopimuksensa, turvata työntekijälle oikeus saada rahallinen korvaus työnantajaltaan samalla tavalla kuin silloin, kun työnantaja on lain vastaisesti päättänyt sopimuksen. Kysymys koski tilannetta, jossa työnantaja on direktiivin sallimin tavoin noudattanut luovuttajaa sitonutta ja paremmat työehdot työntekijälle taannutta työehtosopimusta ainoastaan sen päättymiseen saakka ja työehtojen heikentyminen on johtunut tästä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (10.12.2007), että kansallisen tuomioistuimen on määriteltävä työnantajan vastuu kansallisen lainsäädännön perusteella. Jos kansallista tai yhteisön oikeutta ei ole rikottu, työnantajan menettelyä ei voida direktiivin kannalta rinnastaa työsuhteen laittomaan päättämiseen. Direktiivissä tarkoitettua vastuuta laajuutta arvioitaessa on otettava huomioon direktiivin säännös,

jonka mukainen luovutuksensaajan velvollisuus soveltaa luovuttajaa sitonutta työehtosopimusta ulottuu sopimuskauden loppuun. Direktiiviä ei tule tulkita siten, että se koskisi ainakaan yksinomaan vahingonkorvausoikeutta. Työnantajan vastuulla työsuhteen päättämisestä on merkitystä muun muassa työttömyysturvaa koskevien työntekijän oikeuksien kannalta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Colomerin* 4.9.2008 antama ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 27.11.2008 antamassaan tuomiossa, että mikäli työsopimus tai työsuhde päätetään tilanteessa, jossa direktiivin soveltamisedellytykset täyttyvät ja jossa luovutuksensaaja ei ole mitenkään jättänyt noudattamatta kyseisestä direktiivistä johtuvia velvoitteitaan, jäsenvaltioita ei velvoiteta takaamaan työntekijälle oikeutta rahalliseen korvaukseen, joka luovutuksensaajan olisi maksettava silloin, kun hänen työnantajansa päättää lainvastaisesti hänen työnsopimuksensa tai työsuhteen. Kansallinen tuomioistuin on kuitenkin velvollinen takaamaan toimivaltansa rajoissa sen, että luovutuksensaaja vastaa tällaisessa tilanteessa ainakin seurauksista, jotka työnantajan vastuulla olevalla työnsopimuksen tai työsuhteen päättämisellä on sovellettavan kansallisen oikeuden mukaan.

13. Asia C-491/07, *Turansky*

Ennakkoratkaisupyyntö: Schengenin säännösten 54 artikla – Ne bis in idem -periaate – Poliisiviranomaisen toimivalta

Asian käsittely: Itävaltalaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koski Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehtyyn yleissopimukseen sisältyvän samasta teosta rankaisemisen kiellon (ne bis in idem) tulkintaa. Tuomioistuin kysyi, onko kieltoa tulkittava siten, että sillä estetään rikoksesta epäillyn asettaminen syytteeseen Itävallassa, kun Slovakiassa aloitettiin sen Euroopan unioniin liittymisen jälkeen samaa tosiseikastoa koskeva syyttemenettely, joka päättyi siihen, että poliisiviranomainen määräsi lainvoimaisesti tutkinnan jälkeen asian jätettäväksi sillensä ilman muita seuraamuksia.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (14.2.2008) katsottiin, että yleissopimuksen ne bis in idem -periaatetta tulee voida soveltaa päätöksiin, joilla rikosoikeudellisista toimenpiteistä luovutaan lopullisesti yhdessä jäsenvaltiossa, vaikka tällainen päätös tehdäänkin ilman tuomioistuimen osallistumista ja vaikka se ei olekaan muodoltaan tuomio vaan esimerkiksi syyttäjän tai poliisiviranomaisen päätös. Päätöksen tulee kuitenkin perustua syyteharkintaa vastaavaan arviointiin sekä saada aikaan oikeusvoimavaikutus siinä jäsenvaltiossa, jossa se on annettu. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida, täyttääkö esillä olevaa asiaa koskeva Slovakian tasavallan poliisiviranomaisen ratkaisu edellä esitetyt edellytykset.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 22.12.2008 antamassaan tuomiossa, että yleissopimuksen ne bis in idem -periaatetta sovelletaan sellaiseen lainvoimaiseen ratkaisuun, jolla syyttemenettely päätetään ja joka johtaa syyteoikeuden lainvoimaiseen raukeamiseen. Artiklassa tarkoitetun "lainvoimaisuuden" edellytyksenä on, että ratkaisu on kansallisen oikeuden mukaan lainvoimainen ja sitova, ja että se johtaa tässä valtiossa ne bis in idem -periaatteen mukaiseen suojaan. Pääasiassa kyseessä oleva päätös ei täyttänyt edellä mainittuja ehtoja eikä siihen siten tule soveltaa yleissopimuksen sisältyvää ne bis in idem -periaatetta. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

14. Asia C-66/08, *Kozłowski*

Ennakkoratkaisupyyntö: Puitepätös 2002/584/YOS Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja luovuttamismenettelyistä jäsenvaltioiden välillä – Asuminen ja oleskelu – Tahdonvastainen luovutus

Asian käsittely: Saksalaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koski unionin kansalaisen luovuttamista toiseen jäsenvaltioon. Tuomioistuin pyysi ensinnä selvennystä puitepäättöksen mukaisten "asumisen" ja "oleskelun" käsitteiden tulkintaan. Toiseksi tuomioistuin kysyi, onko puitepäättöksen saataminen osaksi kansallista oikeutta sillä tavalla, että jäsenvaltion oman kansalaisen luovuttaminen tuomion täytäntöönpanoa varten ei ole sallittua vastoin hänen tahtoaan, mutta viranomaiset voivat harkintansa mukaan suostua muiden jäsenvaltioiden kansalaisten luovuttamiseen heidän tahtonsa vastaisesti, yhteensopivaa unionin oikeuden kanssa.

Yhteisöjen tuomioistuin päätti käsitellä asian nopeutetussa menettelyssä.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (28.3.2008) katsottiin, että "asumista" tai "oleskelua" koskevan arvion tulee perustua kokonaisharkintaan. Harkinnassa tulee ottaa huomioon henkilön työ-, kieli-, perhe-, ym. siteet, joilla saattaa olla vaikutusta sen arvioinnissa, onko henkilö sopeutunut siihen yhteiskuntaan, jossa hän vankeusrangaistuksen suorittaa. Puitepäättös ei estä sitä, että oman kansalaisen ja ulkomaalaisen luovuttamisen edellytykset säänneltäisiin jäsenvaltion lainsäädännössä eri tavalla. Kyseisen erottelun sisällyttäminen kansalliseen lainsäädäntöön ei ole unionin oikeuden eikä puitepäättöksen tavoitteiden vastaista.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 17.7.2008 antamassaan tuomiossa, että etsitty henkilö "asuu vakinaisesti" täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa, kun hän on asettunut sinne tosiasiallisesti asumaan, ja hän "oleskelee" siellä, kun hän on jonkin aikaa tässä jäsenvaltiossa pysyvästi oleskeltuaan luonut tähän jäsenvaltioon siteitä, jotka vastaavat vakinaisen asumisen perusteella syntyviä siteitä. Sen ratkaisemiseksi, onko etsityn henkilön ja täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion välillä siteitä, joiden perusteella voidaan todeta, että kyseinen henkilö kuuluu ilmauksen "oleskelee" soveltamisalaan, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen asiana on arvioida kokonaisvaltaisesti useita objektiivisia seikkoja, joihin kuuluvat erityisesti etsityn henkilön oleskelun kesto, luonne ja edellytykset sekä ne perhesiteet ja taloudelliset siteet, joita kyseisellä henkilöllä on täytäntöönpanosta vastaavaan jäsenvaltioon. Tuomioistuin katsoi, että ennakkoratkaisupyyntöä tarkoitetun kaltaisen henkilön ei voida katsoa kuuluvan ilmauksen "oleskelee" soveltamisalaan. Tämän vuoksi toiseen kysymykseen ei ollut tarpeen vastata. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

15. Asia C-127/08, *Metock ym.*,

Ennakkoratkaisupyyntöä kohde: Unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oleskeluoikeutta koskeva direktiivi 2004/38/EY – Oleskelulupa – Kolmannen maan kansalainen, joka on unionin kansalaisen aviopuoliso – Laillinen oleskelu toisessa jäsenvaltiossa ennen vastaanottavaan jäsenvaltioon saapumista

Asian käsittely: Irlantilainen tuomioistuin halusi ennakkoratkaisupyyntöllään selvittää ensinnä, voiko jäsenvaltio edellyttää, että unionin kansalaisen aviopuolisona oleva kolmannen maan kansalainen on ennen kyseiseen vastaanottavaan jäsenvaltioon saapumista oleskellut laillisesti toisessa jäsenvaltiossa. Toiseksi kansallinen tuomioistuin kysyi, voiko kolmannen maan kansalainen, joka turvapaikanhakijana avioituu vastaanottavassa jäsenvaltiossa liikkumis- ja oleskeluoikeutta käyttäneen unionin kansalaisen kanssa, saada direktiivissä tarkoitetun unionin kansalaisen perheenjäsen oleskeluoikeuden.

Yhteisöjen tuomioistuin päätti käsitellä asian nopeutetussa menettelyssä.

Suomen kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissa (14.5.2008 ja 3.6.2008) katsottiin, että jäsenvaltio voi edellyttää, että unionin kansalaisen aviopuolisona oleva kolmannen maan kansalainen on ennen vastaanottavaan jäsenvaltioon saapumista oleskellut laillisesti toisessa jäsenvaltiossa. Lisäksi katsottiin, että

direktiiviä sovelletaan sellaisiin unionin kansalaisen perheenjäseniin, jotka tulevat unionin kansalaisen mukana tai seuraavat häntä myöhemmin. Direktiiviä ei siten sovelleta riippumatta siitä, milloin ja missä avioliitto on solmittu tai milloin ja miten kolmannen maan kansalainen on tullut vastaanottavaan jäsenvaltioon.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 25.7.2008 antamassaan tuomiossa ensinnä, että direktiivi on esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa edellytetään, että kolmannen maan kansalainen, joka on sellaisen unionin kansalaisen aviopuoliso, joka oleskelee tässä jäsenvaltiossa mutta ei ole sen kansalainen, on ennen vastaanottavaan jäsenvaltioon saapumistaan oleskellut laillisesti toisessa jäsenvaltiossa, jotta häneen voidaan soveltaa direktiivin säännöksiä. Toiseksi kolmannen maan kansalaiseen, joka on sellaisen unionin kansalaisen aviopuoliso, joka oleskelee jäsenvaltiossa mutta ei ole sen kansalainen, ja joka tulee maahan kyseisen unionin kansalaisen mukana tai seuraa häntä sinne myöhemmin, sovelletaan direktiivin säännöksiä riippumatta siitä, missä ja milloin heidän avioliittonsa on solmittu ja riippumatta siitä, millä tavoin tämä kolmannen maan kansalainen on tullut vastaanottavaan jäsenvaltioon. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

16. Asia C-388/08, *L ja P*

Ennakkoratkaisupyyntö: Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehty puitepäättös 2002/584/YOS – Eritysääntö

Asian käsittely: Suomen KKO:n tekemä ennakkoratkaisupyyntö koski puitepäättöksen mukaisen erityissäännön tulkintaa. KKO tiedusteli, milloin syyte koskee sellaista "muuta kuin luovuttamisen perusteena ollutta rikosta", josta henkilöä ei saa syyttää tai tuomita ilman luovuttavalta jäsenvaltiolta saatua suostumusta. KKO kysyi myös, voidaanko ainoastaan huumausaineiden lajia koskevan teonkuvauksen muutoksen perusteella katsoa, että kyse on puitepäättöksessä tarkoitettusta "muusta rikoksesta" kuin siitä, joka oli luovuttamisen perusteena

Yhteisöjen tuomioistuin päätti käsitellä asian kiireellisessä menettelyssä.

Suomi katsoi kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan (26.9.2008 ja 4.11.2008), että ratkaiseva kriteeri sen määrittämisessä, milloin kyse on muusta kuin luovuttamisen perusteena olevasta rikoksesta, on se, onko kyse erilliseen tapahtumainkulkuun perustuvasta toiminnasta kuin mistä pidätysmääräyksessä oli kyse. Mikäli on kyse samaan tapahtumainkulkuun perustuvasta toiminnasta, ratkaisevaa tulisi olla se, muuttuuko teonkuvaus tavalla, jolla on merkitystä puitepäättöksen mukaista luovuttamisvelvollisuutta ja puitepäättöksen tarkoitusta ajatellen. *Suomi* katsoi, ettei suostumusmenettely tule sovellettavaksi tilanteessa, jossa sekä pidätysmääräyksen että lopullisen syytteen perusteena on ollut (törkeä) huumausainerikos, mutta syytteen teonkuvaus on sittemmin muuttunut siten, että syyte on koskenut eri lajista huumausainetta kuin pidätysmääräyksessä oli mainittu.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 1.12.2008 antamassaan tuomiossa, että sen selvittämiseksi, onko kyseessä oleva rikos puitepäättöksessä tarkoitettu "muu rikos" kuin se, joka oli luovuttamisen perusteena, on tarkistettava, ovatko rikoksen keskeiset osatekijät, sellaisena kuin ne ilmenevät pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa tehdystä kyseisen rikoksen oikeudellisesta kuvauksesta, ne osatekijät, joiden perusteella henkilö on luovutettu, ja vastaavatko pidätysmääräyksessä olevat tiedot ja myöhemmässä oikeudenkäyntiasiakirjassa mainitut tiedot riittävästi toisiaan. Ajankohtaa ja paikkaa koskevat muutokset ovat sallittuja, kunhan ne perustuvat tietoihin, jotka on pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa pidetyn menettelyn aikana kerätty pidätysmääräyksessä kuvatuista teoista, kunhan ne eivät muuta rikoksen luonnetta ja kunhan niistä ei aiheudu puitepäättöksessä säädettyjä kieltäytymisperusteita. *Tuomioistuin* katsoi, ettei kyseisen asian olosuhteiden kaltaisissa olosuhteissa huumausaineen lajia kos-

kevan teonkuvauksen muutoksen perusteella yksinään voida katsoa, että kyse olisi ”muusta rikoksesta”. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-345/06, *Heinrich*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Soveltamisala – Yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 2320/2002 täytäntöönpanoasetus (EY) N:o 622/2003.

Asian käsittely: Itävaltalaisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisön lainsäädäntötoimien julkisuutta ja salaisten lainsäädäntötoimien sitovuutta. Tuomioistuin kysyy ensinnä, ovatko lainsäädäntötoimet, jotka on EY 254 artiklan mukaan julkaistava EU:n virallisessa lehdessä, avoimuusasetuksessa tarkoitettuja asiakirjoja. Tuomioistuin kysyy toiseksi, onko sellaisilla yhteisön asetuksilla tai niiden liitteillä, joita ei ole kyseisen artiklan mukaisesti julkaistu virallisessa lehdessä, sitovaa vaikutusta.

Suomen kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissa (12.12.2006 ja 13.11.2007) vastattiin ensimmäiseen kysymykseen kieltävästi. Velvollisuus julkaista lainsäädäntötoimet perustuu kaikissa tapauksissa suoraan EY 254 artiklaan eikä avoimuusasetukseen. Suomi katsoi suullisissa huomautuksissaan toisen kysymyksen osalta, että sellaiset asetukset tai niiden osat, joita ei julkaista virallisessa lehdessä, eivät sido yksityisiä tahoja.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* katsoi 10.4.2008 antamassaan ratkaisuehdotuksessa Suomen linjan mukaisesti että asetukset, joita ei vastoin EY 254 artiklan 2 kohdan vaatimusta ole julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, ovat oikeudellisesti mitättömiä. Toimet, jotka on EY 254 artiklan mukaisesti julkaistava EU:n virallisessa lehdessä, eivät ole avoimuusasetuksessa tarkoitettuja toimielimen hallussa olevia asiakirjoja, koska niitä koskee jo perustamissopimuksen mukainen pakollisen julkaisemisen vaatimus ja yleisöllä on tämän vuoksi täysi oikeus tutustua niihin.

2. Asia C-42/07, *Liga Portuguesa*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Lottoa ja urheiluveikkausta koskeva yksinoikeus – EY 43 artikla (sijoittautumisosoikeus) – EY 49 artikla (palvelujen tarjoamisen vapaus) – EY 56 artikla (maksujen vapaa liikkuvuus)

Asian käsittely: Portugalilainen tuomioistuin kysyy ensinnä, loukataanko tietyille yhteisölle myönnetyllä lotto- ja veikkauspelejä koskevalla yksinoikeudella palvelujen tarjoamisen vapautta, sijoittautumisvapautta ja maksujen vapautta, kun sitä sovelletaan toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneeseen palvelujen tarjoajaan, joka tarjoaa siellä laillisesti vastaavia palveluja ja jolla ei ole Portugalissa vakituista toimipaikkaa. Toiseksi kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko yhteisön oikeus esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle järjestelmälle, jossa myönnetään loton ja veikkauksen hyödyntämistä koskeva yksinoikeus yhdelle ainoalle elimelle, ja jossa toisaalta ulotetaan tällainen yksinoikeusjärjestelmä koko valtion alueelle, mukaan luettuna internet.

Suomi katsoi suullisissa huomautuksissaan (29.4.2008) kansallisen tuomioistuimen tiedustelemaan kysymyksillään, onko asiassa esillä olevan kaltainen lainsäädäntö kaikissa tilanteissa EY 43, 49 ja 56 artiklan vastainen kun otetaan huomioon, että kyseisen lainsäädännön mukaan yhdelle ainoalle yhteisölle

annetaan yksinoikeus loton ja veikkauksen järjestämiseen ja kyseinen yksinoikeus ulotetaan koko valtion alueelle, mukaan lukien internet. Kysymystä on arvioitava ainoastaan palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan EY 49 artiklan määräyksen valossa ja siihen on vastattava kieltävästi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Yves Bot* katsoi pääosin Suomen linjan mukaisesti 14.10.2008 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että asiassa esillä olevan kaltainen kansallinen säännöstö on direktiivissä 98/34/EY tarkoitettu tekninen määräys. Jos sitä ei ole annettu tiedoksi kyseisen direktiivin mukaisesti, siihen ei voida vedota yksityisiä vastaan. EY 49 artikla ei ole ristiriidassa sellaisen säännösten kanssa, jonka nojalla yhdelle ainoalle mainitun valtion valvomalle voittoa tavoittelemattomalle elimelle myönnetty yksinoikeus lotto- ja veikkauksien järjestämiseen ulotetaan koskemaan kaikkia sähköisiä viestintävälineitä ja erityisesti internetiä, jos tämä säännöstö on perusteltavissa yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä, jos sillä voidaan taata tavoiteltujen päämäärien toteutuminen ja jos se on oikeasuhteinen ja syrjimätön toimenpide. Internetissä pelattavien pelien aiheuttamien riskien perusteella jäsenvaltio voi perustellusti rajoittaa oikeutta järjestää ja pitää tällaisia pelejä pelattavana suojellakseen kuluttajia ja turvatakseen yleisen järjestyksen. Nämä päämäärät voidaan saavuttaa kyseisenkaltaisella säännöstöllä, jos siinä sallitaan jäsenvaltion ohjata ja valvoa tehokkaasti tällaisten pelien järjestämistä ja pelattavana pitämistä ja jos jäsenvaltio ei ole säännösten konkreettisissa soveltamistavoissa selvästi ylittänyt harkintavaltaansa.

3. Asia C-171/07 ja C-172/07, *Apothekerkammer des Saarlandes ym.*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: EY 43 ja EY 48 artikla (sijoittautumisoikeus) – Apteekkeja koskeva toimilupajärjestelmä – Vieraassa omistuksessa olemista koskeva kieltö

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin kysyy ensinnä, onko kansallisessa laissa apteekin omistamiselle asetetut edellytykset yhteensopivia EY 43 ja 48 artiklan kanssa. Toiseksi kansallinen tuomioistuin tiedustelee niitä kriteerejä, joiden nojalla kansallisen viranomaisen on jätettävä soveltamatta yhteisön oikeuden vastaiset kansalliset säännökset.

Suomi otti kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan (31.7.2007 ja 3.9.2008) kantaa vain ensimmäiseen kysymykseen. Suomi katsoi, että EY 43 ja EY 48 artikla eivät ole esteenä kansallisessa lainsäädännössä asetetulle apteekin vieraassa omistuksessa olemisesta annetulle kiellolle. Vieraassa omistuksessa olemisesta annettu kieltö on perusteltu kansanterveyteen liittyvistä, mm. lääketurvallisuutta ja lääkehuollon kokonaisuutta koskevista syistä. Suomi katsoi, että apteekkitoiminnan avaaminen pääomasi-joitusyhtiöille voisi johtaa taloudellisten näkökulmien korostumiseen ohi apteekin toimintaan ja esimerkiksi lääkeneuvontaan liittyvien näkökohtien. Apteekkitoiminnan avaamisesta ja omistajuuden keskittymisestä ketjuuntumisen myötä seuraisi myös ongelmia apteekkitoiminnan ja lääkejake-
lun turvaamiselle, jos ketjun omistava yhtiö ajautuisi konkurssiin.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* katsoi 16.12.2008 antamassaan ratkaisuehdotuksessa Suomen kannan mukaisesti, että EY 43 ja EY 48 artiklaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä sellaiselle lainsäädännölle, jonka mukaan ainoastaan apteekkarit saavat pitää omistuksessaan ja harjoittaa apteekkiliikettä koska tällainen lainsäädäntö on perusteltu väestön asianmukaisen lääkehuollon takaamista koskevan tavoitteen vuoksi.

4. Asia C-303/07, *Aberdeen Property Fininvest Alpha*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** EY 43 ja 48 artikla (sijoittautumisvapaus) – EY 56 ja 58 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – Emo-tytäryhtiödirektiivi 90/435/ETY – Osinkoverotus – SICAV-yhtiö

Asian käsittely: Suomen KHO haluaa tietää, onko sijoittautumisvapauden tai pääomien vapaan liikkuvuuden vastaista, ettei luxemburgilaista SICAV-yhtiötä ole vapautettu Suomessa osingosta perittävästä lähdeverosta.

Suomi katsoi kirjallisissa (30.10.2007) ja suullisissa (13.11.2008) huomautuksissaan, että kysymykseen tulisi vastata kieltävästi. Lähdeveron periminen ei muodosta sijoittautumisvapauden tai pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitusta, koska SICAV-yhtiön ja suomalaisen osakeyhtiön sekä sijoitusrahaston välillä on sellaisia objektiivisia eroja, joiden perusteella erilainen kohtelu on oikeutettu. SICAV-yhtiö ei muun muassa ole tuloverovelvollinen asuinvaltiossaan. Mikäli lähdeveron perimisen katsottaisiin muodostavan rajoituksen, se on joka tapauksessa oikeutettavissa veronkierron vaaran välttämiseksi, verotuksen johdonmukaisuuden turvaamiseksi sekä sen varmistamiseksi, että verotusvalta jakautuu jäsenvaltioiden välillä tasapainoisesti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mazák* katsoi 18.12.2008 antamassaan ratkaisuehdotuksessa Suomen kannan vastaisesti, että Suomen lainsäädännön kaltainen sääntely on sijoittautumisvapauden ja pääomien vapaan liikkuvuuden vastainen.

5. Asia C-459/07, *Elshani*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Yhteisön tullikoodeksista annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 – Tullivelan lakkaaminen – Yhdenvertaisen kohtelun periaate

Asian käsittely: Itävaltalaisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö koskee tullikoodeksin tulkintaa ja pätevyyttä. Kansallinen tuomioistuin kysyy ensinnä, onko tullikoodeksin tullivelan lakkaamista koskevan säännöksen sanamuotoa "säännösten vastaisesti tuotaessa" tulkittava siten, että siinä tarkoitettu tavaran tuonti yhteisön tullialueelle päättyy jo viimeistään silloin, kun tavara poistuu rajatullitoimipaikasta tai muusta tulliviranomaisen osoittamasta paikasta, vai siten, että siinä tarkoitettu tavaran tuonti yhteisön tullialueelle kestää niin kauan, kuin sen kuljetus jatkuu yhtenäisenä toimenpiteenä tavaran tullialueelle tuonnin jälkeen. Kansallinen tuomioistuin kysyy toiseksi, onko edellä mainittua tullikoodeksin säännöstä tulkittava siten, että se on säännösten vastaiseen menettelyyn sovellettavan yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukainen, vaikka tullivelan lakkaaminen rajoitetaan siinä ainoastaan tiettyihin tullivelkoihin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.1.2008) että tullikoodeksin säännöstä on tulkittava siten, että niiden tavaroiden, joiden osalta syntyy säännöksessä tarkoitettu tullivelka, tuonti yhteisön alueelle voi päättyä myöhemminkin kuin tavaran saavuttua rajatullitoimipaikkaan tai muuhun tulliviranomaisen osoittamaan paikkaan tai sen poistuttua tällaisesta paikasta, mikäli voidaan osoittaa, että tavara ei ole päätenyt vaihdannan piiriin. Säännöstä on tulkittava siten, että se ei ole yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastainen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Paolo Mengozzi* katsoi 4.11.2008 antamassaan ratkaisuehdotuksessa ensimmäisen kysymyksen osalta, että ilmaisun "säännösten vastaisesti tuotaessa" tulkitaan tarkoittavan ajanjaksoa rajan ylittämisen ja sen hetken välillä, jona lainvastaisesti tuotu tavara saapuu ensimmäiseen määränpäähänsä yhteisön alueella. Toiseen kysymykseen ei ollut tarpeen vastata. Ratkaisuehdotus oli Suomen linjan vastainen.

6. Asia C-465/07, *M. Elgafaji ja N. Elgafaji vastaan Staatssecretaris van Justitie*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Pakolaisen määritelmädirektiivi 2004/83/EY – Oikeus toissijaiseen suojeluun

Asian käsittely: Asiassa on kyse oikeudesta direktiivin mukaiseen toissijaiseen suojeluun. Alankomaalainen tuomioistuin kysyy, kattaako direktiivin toissijaista suojelua koskeva säännös ainoastaan tilanteet, joihin sovelletaan myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen kidutuksen kieltoa koskevaa 3 artiklaa ja tätä artiklaa koskevan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaista palautuskieltoa. Kyse on erityisesti palautettavan henkilön alkuperämaassaan kokeman vaaran yksilöidystä luonteesta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (8.2.2008), että direktiivissä tarjotaan suojaa yksinomaan sellaisessa tilanteessa, johon sovelletaan myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklaa, sellaisena kuin sitä on tulkittu Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä. Direktiivin ilmaisua "henkilökohtainen vaara" on tulkittava Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklaa koskevaa oikeuskäytäntöä vastaavasti. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on katsonut, että henkilön palauttaminen alkuperämaahansa on Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklan vastaista, jos henkilö on erityisten olosuhteiden johdosta todellisessa vaarassa joutua kotimaassaan riittävissä määrin vakavan 3 artiklan vastaisen menettelyn kohteeksi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduro* katsoi 9.9.2008 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että direktiiviä tulee tulkita itsenäisesti, vaikka Euroopan ihmisoikeussopimuksella onkin merkitystä esillä olevien yhteisön säännösten tulkinnassa. Julkisasiamies katsoi osin Suomen kannasta poiketen, että toissijaista suojelua annetaan direktiivin nojalla, jos kysymyksessä oleva henkilö osoittaa henkeään tai ruumiillista koskemattomuuttaan uhkaavan todellisen vaaran, joka johtuu aseellisen selkkauksen yhteydessä esiintyvistä mielivaltaisesta väkivallasta, joka on niin vakavaa, että se merkitsee väistämättä todennäköistä ja vakavaa vaaraa tälle henkilölle.

2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-357/07, *TNT Post UK*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Postipalvelujen arvonlisävero – Kuudes arvonlisäverodirektiivi 77/388/EY – Julkisia postilaitoksia koskeva vapautus – Postidirektiivi 97/67/EY

Asian käsittely: Asia koskee julkisen postilaitoksen palvelujen suoritukseen sovellettavan arvonlisäverovapauden soveltamisalaa. Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitseva tuomioistuin kysyy, miten arvonlisäverodirektiivin ilmaisua "julkinen postilaitos" on tulkittava tilanteessa, jossa jäsenvaltion postipalvelut on vapautettu kilpailulle, postidirektiivin säännösten mukaisesti tietyille palvelutarjoajalle yksinoikeuksin varattuja postipalveluita ei ole ja jäsenvaltiossa on yksi postidirektiivissä tarkoitettu nimetty yleispalvelujen tarjoaja.

Suomi katsoi kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan (20.11.2007 ja 18.6.2008), että ilmaisulla "julkinen postilaitos" tarkoitetaan postipalveluja suorittavaa tahoa siltä osin kuin sen suorittamia palveluja ei ole vapautettu kilpailulle. Postidirektiivin käsitteistön mukaan kyse on siten postidirektiivin 7 artiklan mukaisten varattujen postipalvelujen suorittamisesta. Näin ollen vain kyseiset palvelut tulevat

arvonlisäverovapauden piiriin. Palvelun suorittajan oikeudellisella muodolla tai postidirektiivin mukaisella nimetyllä yleispalvelun tarjoajalla ei ole merkitystä arvonlisäverovelvollisuuden arvioinnissa.

2. Asia C-523/07, *A*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Bryssel II a -asetus (EY) N:o 2201/2003 – Lasten huostaanottoa ja sijoittamista koskeva päätös – Toimivaltainen tuomioistuin

Asian käsittely: Suomen KHO kysyy Bryssel II a -asetuksen tulkintaa koskevassa ennakkoratkaisupyyntössään muun muassa, miten asetuksen mukaista lapsen asuinpaikan käsitettä on tulkittava. Lisäksi KHO tiedustelee, millä edellytyksin muussa kuin lapsen asuinpaikan jäsenvaltiossa voidaan toteuttaa kiireellisiä turvaamistoimenpiteitä.

Suomi katsoi kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan (3.3.2008 ja 22.10.2008), että lapsen asuinpaikan käsitteen tulkinnan tulisi olla yhdenmukainen Haagin konventioiden mukaisen asuinpaikkakäsitteen tulkinnan kanssa. Ratkaisevia ovat lapsen tosiasialliset olosuhteet. Jos lapsen asuinpaikka ei ole jäsenvaltiossa, jäsenvaltion tuomioistuin voi toteuttaa kiireellisiä turvaamistoimenpiteitä asetuksen 20 artiklassa säädetyn edellytyksin. Toimenpiteen tulee olla väliaikainen tai turvaamistoimi siinä merkityksessä kuin asetuksessa säädetään. Toimenpiteen luonnetta ei tule arvioida kansallisen lainsäädännön ja sen käsitteistön mukaan vaan asetuksen tavoitteiden ja tarkoituksen mukaisesti.

3. Asia C-551/07, *Sahin*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oleskeluoikeutta koskeva direktiivi 2004/38/EY – Soveltamisala – Unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskeluoikeus – Oleskelukortin saamisen edellytykset – EY 18 artikla (unionin kansalaisen oikeus oleskella ja liikkua jäsenvaltioiden alueella) – EY 39 artikla (työntekijöiden vapaa liikkuvuus)

Asian käsittely: Itävaltalainen tuomioistuin on tehnyt ennakkoratkaisupyyntönsä direktiivin 2004/38/EY sekä EY 18 ja 39 artiklan tulkinnasta. Direktiiviä sovelletaan sellaisiin unionin kansalaisiin, jotka siirtyvät toiseen jäsenvaltioon tai oleskelevat toisessa jäsenvaltiossa kuin jonka kansalaisia he ovat, sekä heidän direktiivissä määriteltyihin sellaisiin perheenjäseniinsä, jotka tulevat heidän mukanaan tai seuraavat heitä myöhemmin. Kansallinen tuomioistuin haluaa kysymyksillään asiallisesti selvittää, koskeeko direktiivi myös sellaisia direktiivissä tarkoitettua unionin kansalaisen perheenjäseniä, jotka ovat unionin kansalaisesta riippumatta saapuneet jäsenvaltioon ja joista tulee unionin kansalaisen perheenjäseniä vasta sen jälkeen, kun unionin kansalainen on siirtynyt toiseen jäsenvaltioon. Mikäli direktiivistä ei voitaisi tässä tilanteessa johtaa unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskeluoikeutta, kansallinen tuomioistuin kysyy, voidaanko oleskeluoikeus johtaa kuitenkin EY 18 artiklasta tai EY 39 artiklasta, kun otetaan huomioon perusoikeus perhe-elämän kunnioittamiseen. Kansallinen tuomioistuin kysyy toiseksi, onko asiassa esillä olevan kaltainen kansallinen EU:n ulkopuolisten valtioiden kansalaisten oleskeluoikeutta koskeva lainsäädäntö ristiriidassa direktiivin kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (4.4.2008), että direktiivi ei kata sellaisia direktiivissä tarkoitettua unionin kansalaisen perheenjäseniä, jotka ovat saapuneet unionin kansalaisesta riippumatta vastaanottavaan jäsenvaltioon ja joista on vasta siellä tullut unionin kansalaisen perheenjäseniä tai jotka ovat vasta siellä aloittaneet perhe-elämän hänen kanssaan. Asiassa esillä olleessa tilanteessa ei voida johtaa sanotunlaisen perheenjäsenen oleskeluoikeutta EY 18 artiklasta tai EY 39 artiklasta. Toiseen kysymykseen ei edellä sanottu huomioon ottaen ole tarpeen vastata.

4. Asia C-19/08, *Petrosian*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Asetus (EY) N:o 343/2003 (Dublin-asetus) – Turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan valtion määrittäminen – Määräaika turvapaikanhakijan siirrolle

Asian käsittely: Dublin-asetuksen mukaan jäsenvaltio voi siirtää kyseisessä valtiossa turvapaikkaa hakeneen sellaiseen toiseen jäsenvaltioon, jossa tämä on aiemmin hakenut turvapaikkaa, viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun toinen jäsenvaltio on hyväksynyt takaisinottopyynnön tai siitä, kun muutoksenhaun tai uudelleen käsittelyn johdosta annetaan päätös, jos muutoksenhaulla tai uudelleen käsittelyllä on lykkäävä vaikutus. Ruotsalaisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö koskee sitä, onko asetuksessa tarkoitettuna päätöksenä, josta kuuden kuukauden määräaika lasketaan, pidettävä sellaista muutoksenhaun tai uudelleen käsittelyn yhteydessä tehtävää päätöstä, jolla siirron toteuttamista lykätään vai muutoksenhaun tai uudelleen käsittelyn jälkeen annettavaa lopullista päätöstä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.5.2008), että Dublin-asetusta on tulkittava siten, että vastuu turvapaikkahakemuksen käsittelystä siirtyy sille jäsenvaltiolle, jossa hakemus tehtiin, jos siirtoa toiseen jäsenvaltioon ei toteuteta kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun lopullinen siirtoa koskeva päätös tehdään muutoksenhaun tai uudelleen käsittelyn johdosta, jos kyseisen jäsenvaltion asiaa koskevien sääntöjen perusteella muutoksenhaulla tai uudelleen käsittelyllä on lykkäävä vaikutus.

5. Asia C-44/08, *Akavan Erityisalojen Keskusliitto AEK e.a. vastaan Fujitsu Siemens Computers Oy*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Joukkovähentämisdirektiivi 98/59/EY – Yhteistoimintaneuvottelut

Asian käsittely: Suomen KKO on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle useita kysymyksiä joukkovähentämisdirektiivin yhteistoimintaneuvotteluja koskevien säännösten tulkinnasta konsernitilanteessa. Kysymykset koskevat neuvotteluelvoitteen syntymisajankohtaa, neuvotteluelvoitteen sisältöä sekä neuvotteluelvoitteen synnyttäneen toimenpiteen toteuttamisen ja yhteistoimintaneuvotteluiden ajallista suhdetta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.5.2008), että neuvotteluelvollisuus alkaa, kun on ilmeistä, että suunniteltu toimenpide johtaa henkilöstön joukkovähentämiseen. Neuvotteluiden aloittamisen ajankohta ei riipu siitä, onko työnantajan vielä mahdollista antaa työntekijöille kaikki direktiivissä tarkoitettut tiedot suunnitellusta toimenpiteestä ja sen henkilöstövaikutuksista. Työnantaja voi täydentää tietoja neuvotteluiden kuluessa. *Suomi* katsoi myös, että neuvotteluelvoitteen syntymisen kannalta ei ole merkitystä sillä, tekeekö joukkovähentämiseen johtavan ratkaisun konsernitilanteessa työnantaja vai työnantajan emoyhtiö. Neuvotteluelvoitteen syntyminen edellyttää, että joukkovähennystä koskeva harkinta on täsmentynyt koskemaan tietyn tytäryhtiön palveluksessa olevia työntekijöitä. Neuvottelumenettely on saatettava päätökseen, ennen kuin tehdään ratkaisu, jonka harkinta on laukaissut neuvotteluelvollisuuden.

6. Asia C-91/08, *Wall AG*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: EY 12 artikla (syrjinnän kielto) – EY 43 artikla (sijoittautumisvapaus) – EY 49 artikla (palvelujen tarjoamisen vapaus) – Palveluja koskeva käyttöoikeussopimus – Julkiset hankinnat – Avoimuusvelvoite

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin kysyy, edellyttääkö EY:n perustamissopimuksen määräyksistä johdettava avoimuusvelvoite, että palveluja koskevan käyttöoikeussopimukseen liittyvän hankintamenettelyn hävinneellä osapuolella on oltava kansallisen oikeuden nojalla oikeus nostaa kieltokanne. Tuomioistuin tiedustele myös, mitä velvoitteita avoimuusvelvoitteesta seuraa tilanteessa, jossa käyttöoikeussopimusta halutaan muuttaa siten, että tarjouskilpailussa ilmoitettu aliurakoitsija halutaan vaihtaa. Tuomioistuin kysyy lisäksi, onko avoimuusvelvoitteen vastaisesti tehty käyttöoikeussopimus purettava.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (24.6.2008) katsottiin, että avoimuusvelvoite ei edellytä, että käyttöoikeussopimukseen liittyvän hankintamenettelyn hävinneellä osapuolella on oltava kansallisen oikeuden nojalla oikeus nostaa kieltokanne. Asia ratkeaa lähtökohtaisesti kansallisten menettelysääntöjen perusteella. Kansallisten oikeussääntöjen on täytettävä vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteen mukaiset vaatimukset. Ei ole poissuljettua, että hankinta tulee avoimuusvelvoitteen noudattamiseksi avata uudelleen kilpailulle tilanteessa, jossa hankintasopimusta muutetaan siten, että tarjouskilpailussa ilmoitettu aliurakoitsija vaihdetaan. Tämä edellyttää kuitenkin, että aliurakoitsijan vaihtamista voidaan pitää koko hankintasopimuksen kannalta merkittävänä sopimusmuutosmuutoksena. Avoimuusvelvoitteesta ei seuraa, että sen vastaisesti tehty käyttöoikeussopimus olisi aina viran puolesta purettava.

7. Asia C-93/08, *SIA Schenker vastaan Valsts ienemumu dienests*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Asetus (EY) N:o 1383/2003 – Tullimenettely – Väärennetyt tavarat – Tavaroiden luovuttaminen tuhottavaksi

Asian käsittely: Kansallinen tuomioistuin kysyy, onko asetusta tulkittava siten, että tavaranhaltijalle tai tavaroiden omistajalle ei ole mahdollista asettaa kansallisessa lainsäädännössä säädettyä seuraamusta väärennetyjen tavaroiden saattamisesta tullimenettelyyn, kun tämä sopii teollis- ja tekijänoikeuden haltijan kanssa näiden tavaroiden luovuttamisesta tuhottaviksi tai aloittaa neuvottelut mahdollisuudesta luovuttaa tavarat tuhottaviksi ja kun tulliviranomaiset saavat tämän menettelyn yhteydessä tiedon siitä, että tavarat ovat väärennettyjä. Asetuksen 11 artiklassa säädetään yksinkertaistetusta menettelystä, jota noudattaen teollis- tai tekijänoikeutta loukkaaviksi epäilty tavarat voidaan luovuttaa tuhottavaksi ilman, että oikeudenloukkaus on ensiksi todettu.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (6.6.2008), että yksinkertaistetun menettelyn soveltaminen ei ole esteenä sille, että tavaranhaltijalle tai omistajalle asetetaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti teollis- ja tekijänoikeuden loukkauksesta säädetty seuraamus. Asetuksessa ei säädetä tällaisesta rajoituksesta. Yksinkertaistetun menettelyn tarkoituksena on mahdollistaa väärennetyksi epäillyn tavaraerän tuhoaminen joustavasti ja nopeasti, jolloin voidaan esimerkiksi välttää tavaroiden varastoinnista aiheutuvat kustannukset. Tällä yksinkertaistetun menettelyn tarkoituksella ei ole vaikutusta sanktioiden määrittämiseen. Pelkkää väärennetyjen tavaroiden tuhoamista ei myöskään voida kaikissa tapauksissa pitää riittävänä seuraamuksena yrityksestä tuoda tällaisia tavaroita maahan.

8. Asia C-168/08, *Hadadi*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Bryssel II a -asetus (EY) N:o 2201/2003 – Toimivaltainen tuomioistuin – Avioero – Kaksoiskansalaisuus

Asian käsittely: Ranskan Cour de Cassation pyrkii ennakkoratkaisupyyntöllään selvittämään, mikä tuomioistuin on Bryssel II a -asetuksen mukaan toimivaltainen avioeroa koskevassa asiassa, kun molemmilla puolisoilla on samojen kahden Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuus ja avioeroa on haettu kummassakin jäsenvaltiossa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (16.7.2008), että kummankin jäsenvaltion tuomioistuimet ovat asiassa lähtökohtaisesti toimivaltaisia. Jos kuitenkin puoliset nostavat kummankin jäsenvaltion tuomioistuimessa asiaa koskevan kanteen, on asian käsittelyn myöhemmin aloittaneen tuomioistuimen asetuksen nojalla omasta aloitteestaan keskeytettävä asian käsittely. Asian käsittely on keskeytyneenä, kunnes on ratkaistu, onko asian käsittelyn ensin aloittanut tuomioistuin toimivaltainen.

9. Asia C-192/08, *TeliaSonera Finland Oyj*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Käyttöoikeusdirektiivi 2002/19/EY – Viestintämarkkinalain 39 § – Teleyrityksen neuvotteluvollisuuden sisältö – Viestintäviraston toimivalta

Asian käsittely: Suomen KHO haluaa kysymyksillään selvittää ensinnäkin, soveltuuko käyttöoikeusdirektiivin mukainen yhteenliittämistä koskeva neuvotteluvollisuus kaikkiin teleyrityksiin. Toiseksi kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, millaisia toimivaltuuksia kansallisella sääntelyviranomaisella on tämän päättäessä, onko muu kuin huomattavan markkinavoiman teleyritys täyttänyt sille kuuluvan yhteenliittämistä koskevan neuvotteluvollisuuden.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (29.8.2008) katsottiin, että kansallisessa laissa voidaan säätää, että mikä tahansa teleyritys on velvollinen neuvottelemaan yhteenliittämisestä toisen teleyrityksen kanssa. Kansallinen sääntelyviranomainen voi katsoa, että neuvotteluvollisuutta ei ole täytetty, kun teleyritys, jolla ei ole huomattavan markkinavoiman asemaa, on tarjonnut yhteenliittämistä muun muassa täysin yksisuuntaisin ehdoin. Kansallinen sääntelyviranomainen voi asettaa teleyritykselle, jolla ei ole huomattavan markkinavoiman asemaa, velvollisuuden neuvotella yhteenliittämisestä vilpittömässä mielessä.

10. Asia C-203/08, *The Sporting Exchange Ltd.*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** EY 49 artikla (palvelujen tarjoamisen vapaus) – Urheiluedonlyönti ja totalisaattoripeli – Lakisääteinen yhden luvan järjestelmä

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin kysyy ensinnäkin, estääkö EY 49 artikla sen, että jäsenvaltio kieltää suljetun lupajärjestelmän (yksinoikeusjärjestelmän) perusteella alueellaan rahapeleihin liittyvien palvelujen tarjoamisen internetin välityksellä, vaikka toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut kyseisten palvelujen tarjoaja on saanut luvan toimintaansa toisessa jäsenvaltiossa. Toiseksi tuomioistuin tiedustele, onko tiettyjen rahapelipalvelujen myöntämiseen annettavan ainoan toimiluvan myöntämismenettelyyn sovellettava yhteisöjen tuomioistuimen eräissä toimilupaa koskevissa asioissa esittämää EY 49 artiklan tulkintaa ja erityisesti yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja siihen perustuvan avoimuusvelvoitteen tulkintaa menettelyyn, joka koskee luvan myöntämistä rahapelipalvelujen tarjoamiseksi lakisääteisessä yhden luvan järjestelmässä. Kolmanneksi tuomioistuin kysyy, voiko lakisääteisessä yhden luvan järjestelmässä nykyisen luvanhaltijan luvan voimassaolon pidentäminen ilman, että mahdolliset muut osapuolet saavat mahdollisuuden kilpailla luvasta, olla asianmukainen ja oikeasuhteinen toimenpide

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (29.8.2008) katsottiin, että EY 49 artikla ei estä sitä, että jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen kieltää toisessa jäsenvaltiossa toimintaansa luvan saanutta palvelujen tarjoajaa tarjoamasta näitä palveluja tässä jäsenvaltiossa. Tällöin suljetun lupajärjestelmän puitteissa myönnetyn yksinoikeuden tulee täyttää yhteisöjen tuomioistuimen arpajaisia ja rahapelejä koskevassa oikeuskäytännössä palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamiselle asetetut edellytykset. Yhteisöjen

tuomioistuimen eräissä toimilupia koskevissa asioissa esittämää tulkintaa ei sovelleta sikäli kuin kyseessä on lakisääteiseen menettelyyn perustuvan luvan myöntäminen yhdelle toimijalle vastaavasti kuin perustettaessa yksinoikeus lainsäädännössä määritellylle toimijalle. Tällöin myös lakisääteisessä yhden luvan järjestelmässä luvan haltijan luvan voimassaoloa voidaan pidentää ilman että mahdolliset muut osapuolet saavat mahdollisuuden kilpailla luvasta.

11. Asia C-264/08, *Direct Parcel Distribution Belgium*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohte:** Tullikoodiksi (ETY) N:o 2913/92 – Tullien määrän kirjaaminen tileihin – Tullien määrän antaminen tiedoksi velalliselle

Asian käsittely: Asiassa on kysymys tullikoodeksin tullien tileihin kirjaamista ja tullien velallistiedoksiantoa koskevien määräysten tulkinnasta. Belgialainen tuomioistuin haluaa esittämillään kuudella ennakkoratkaisukysymyksellä selvittää, milloin tullien tileihin kirjaamisen voidaan katsoa tapahtuneen ja jos kirjaamista ei katsota tapahtuneen, mitä seurauksia tällä on tullivelan määrän tiedoksiannon ja velan maksun pätevyydelle.

Suomi katsoi kirjallisissa (28.11.2008) huomautuksissaan, että ilmaisua "tileihin kirjaaminen" on pidettävä samansisältöisenä tullikoodeksin eri artikloissa. Tileihin kirjaamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt on kansallisesti määriteltävä. Tullien määrän kirjaaminen voidaan katsoa täytetyksi esimerkiksi silloin kun kirjanpitoon on tehty kirjaus tai kun tullien määrä on rekisteröity tietojärjestelmään. Tullien määrä on tullikoodeksin mukaan kirjattava tileihin ennen kuin se aiheellisella tavalla annetaan tiedoksi velalliselle. Ilmaisulla "aiheellisella tavalla" tarkoitetaan jäsenvaltioiden kansallisissa oikeusjärjestyksissä säädettyjä tiedoksiantomenettelyjä ja -tapoja. Tullitoiminnassa voidaan perustellusti olettaa, että tullien määrä on kirjattu tileihin ennen määrän tiedoksi antamista. Tulliviranomaisen on kuitenkin tarvittaessa pystyttävä osoittamaan, että tileihin kirjaaminen on tosiasiaa tapahtunut. Kirjaamisvelvollisuuden laiminlyönnistä ennen tiedoksiantamisesta velalliselle voi seurata perintä- ja jälkitullausoikeuden mitätöityminen tai vanheneminen. Perintä- ja jälkitullausoikeuden säilyttämiseksi tullien määrä on tarvittaessa annettava tiedoksi uudelleen oikeassa järjestyksessä ennen vanhentumisajan umpeutumista. Seuraukset siitä, että velallinen maksaa tullit, joita ei ole pätevästi annettu hänelle tiedoksi, määräytyvät kansallisen oikeuden mukaan.

12. Asia C-304/08, *Plus Warenhandelsgesellschaft*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohte:** Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi 2005/29/EY – Tavarankirjauksen tai palvelun hankinta edellytyksenä palkintokilpailuun tai arvontapeliin osallistumiselle – Mainonta – Kuluttajansuoja – Vilpillinen kilpailu

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin tiedusteleee ennakkoratkaisupyyntönsä tietyn mainontamenettelyn sallittavuutta kuluttajansuojan näkökulmasta. Tuomioistuin kysyy, onko direktiiviä tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle sääntelylle, jonka mukaan kaupallinen menettely, jossa kuluttajien osallistuminen palkintokilpailuun tai arvontapeliin edellyttää tavarankirjauksen tai palvelun hankintaa, ei ole lähtökohtaisesti sallittu siitä riippumatta, vahingoitetaanko tällaisella mainontatoimenpiteellä yksittäistapauksessa kuluttajien etuja.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.10.2008), että kysymykseen tulisi vastata kieltävästi. Jäsenvaltioiden lainsäädäntövallassa on muotoilla direktiivin sopimattomia menettelyitä koskevat säännökset erityisesti siltä osin kuin direktiivi ja sen liite eivät sisällä yksityiskohtaisempia säännöksiä kielon piiriin tulevista menettelyistä, eli siltä osin kuin kyse on muista sopimattomina pidettävistä menette-

lyistä kuin harhaan johtavista tai aggressiivisista menettelyistä. Tämä on myös korkeatasoisen kuluttajansuojan tavoitteen mukaista.

13. Asia C-345/08, *Pesla*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: EY 39 artikla (työntekijöiden vapaa liikkuvuus) – Tutkintotodistusten vastaavuus – Oikeustieteellinen tutkintotodistus

Asian käsittely: Saksalaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koskee toisen jäsenvaltion oikeusjärjestystä koskevan oikeustieteen alan tutkimuksen tunnustamista sekä työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan EY 39 artiklan tulkintaa. Tuomioistuin haluaa tietää, onko EY 39 artiklan mukaista, että kansallisen lain mukaan tutkintotodistukset todetaan toisiaan vastaaviksi vain siinä tapauksessa, että esitetyistä asiakirjoista ilmenee, että EU:n kansalaisella on sellaiset tiedot ja taidot, jotka tutkitaan kansallisen tuomarilain pakollisten oikeudenalojen tutkimuksessa. Lisäksi tuomioistuin esittää vastaavuuteen liittyviä arviointiperusteita koskevia kysymyksiä siltä varalta, että vastaus tähän kysymykseen on kielteinen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (14.11.2008), että EY 39 artikla ei ole esteenä sille, että vastaanottava jäsenvaltio asettaa oikeustieteen alan tutkimuksen vastaavuuden tunnustamisen edellytykseksi sen, että hakijalla on samanlaiset tai ainakin vastaavat tiedot kyseisen valtion oikeusjärjestelmästä kuin mitä kansallinen tutkintotodistus osoittaa. Jos hakijalla ei ole tällaisia tietoja, jäsenvaltiolla on oikeus edellyttää tietojen täydentämistä. Jäsenvaltion tulee tällöin ottaa huomioon muussa jäsenvaltiossa hankittu koulutus.

14. Asia C-258/08, *Ladbroke's Gaming and Betting*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: EY 49 artikla (palvelujen tarjoamisen vapaus) – Internetin välityksellä tarjottavat rahapelit – Kansallisen rahapelipolitiikan johdonmukaisuus – Rahapelien mainonta ja kehittäminen – Lakisääteinen yhden luvan järjestelmä

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin kysyy ensinnäkin, voidaanko pelitoimintaa rajoittavaa peleihin liittyvien haittojen ja petosten ehkäisyyn pyrkivää kansallista rahapelipolitiikkaa pitää yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti vedonlyöntitoimintaa rajoittavana, jos yksinoikeudella kyseistä toimintaa harjoittavan yhteisön sallitaan mainostaa toimintaansa ja kehittää uusia rahapelejä. Toiseksi kansallinen tuomioistuin kysyy, onko kansallisen tuomioistuimen aina tutkittava, onko EY 49 artiklan mukaisena pidettävän kansallista rahapelipolitiikkaa koskevan sääntelyn nojalla määrättävä toimenpide omiaan kansallisella lainsäädännöllä tavoiteltavien päämäärien saavuttamiseen ja onko se oikeasuhteinen. Kolmanneksi tuomioistuin tiedustelee, estääkö EY 49 artikla jäsenvaltiota kieltämästä suljetun lupajärjestelmän perusteella alueellaan rahapeleihin liittyvien palvelujen tarjoamisen internetin välityksellä, vaikka toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut kyseisten palvelujen tarjoaja on saanut luvan toimintaansa toisessa jäsenvaltiossa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (2.10.2008), että jos kansallisen rahapelitoimintaa rajoittavan rahapelipolitiikan tarkoituksena on pelivietin kanavointi ja sillä tosiasiallisesti edistetään yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettuihin yleisen edun mukaisiin pakottaviin syihin perustuvan kansallisen lainsäädännön tavoitteiden saavuttamista, rahapelipolitiikka voi olla vedonlyöntitoimintaa johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti rajoittava, vaikka luvanhaltija saa ottaa käyttöön uusia rahapelejä ja mainostaa rahapelitarjontaansa. Kansallisen tuomioistuimen on aina tutkittava, voidaanko rahapelejä koskevan kansallisen sääntelyn soveltamista koskevassa konkreettisessa tapauksessa määrättävällä toimenpiteellä, todella saavuttaa ne tavoitteet, joilla kansallista lainsäädäntöä perustellaan ja onko tästä

seuraava palvelujen tarjoamisen rajoitus tavoitteisiin nähden oikeasuhteinen toimenpide. EY 49 artikla ei estä sitä, että jäsenvaltio kieltää tässä jäsenvaltiossa voimassa olevan, rahapelipalvelujen tarjoamista koskevan suljetun lupajärjestelmän perusteella toisessa jäsenvaltiossa luvan internetin välityksellä tapahtuvalle toiminnalleen saanutta rahapelipalvelujen tarjoajaa tarjoamasta näitä palveluja internetin välityksellä myös ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa. Tämä edellyttää, että suljetun lupajärjestelmän puitteissa myönnetty yksinoikeus täyttää yhteisöjen tuomioistuimen arpajaisia ja rahapelejä koskevassa oikeuskäytännössä palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamiselle asetetut edellytykset.

2.2 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET

Tämä jakso koskee EY 226 artiklaan perustuvia jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevia rikkomuskanteita, jotka komissio on nostanut Suomea vastaan. Seuraavassa esitellään ensin ne Suomea vastaan nostetut rikkomuskanteet, joissa on kertomuskautena annettu tuomio tai määräys (2.2.1 jakso) ja toiseksi kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat (2.2.2 jakso).

Euroopan komissio voi **EY 226 artiklan** perusteella nostaa jäsenvaltiota vastaan jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevan **rikkomuskanteen** yhteisöjen tuomioistuimessa, jos se katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille yhteisön oikeuden mukaan kuuluvan velvollisuutensa. Kanteen nostamista edeltää aina komission jäsenvaltiolle antama virallinen huomautus ja perusteltu lausunto.

2.2.1 Tuomiot

1. Asia C-387/06, *komissio vastaan Suomi*

Kanteen kohde: Kiinteän verkon ja matkaviestinverkon yhteenliittämisen sääntely viestintämarkkinalaissa – Puitedirektiivi 2002/21/EY – Käyttöoikeusdirektiivi 2002/19/EY

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (19.9.2006), että Suomi on rajoittamalla viestintämarkkinalain 43 §:llä Viestintäviraston valtuuksia säännellä kiinteästä verkosta matkaviestinverkkoon suuntautuvien puhelujen terminointia, jättänyt täyttämättä puitedirektiivin 8 artiklaan sekä käyttöoikeusdirektiivin 8 artiklaan perustuvat velvollisuutensa.

Suomi ilmoitti asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa (31.10.2006 ja 12.1.2007) tulevana lähiaikoina tarkastelemaan Viestintäviraston sääntelyvaltuuksien laajentamista sikäli kuin kyse on viestintämarkkinalain 43 §:n 4 momentin mukaisista tilanteista, joissa yhteyttä ei ole valittu tunnuksella tai ensisijaisvalinnalla. Viestintämarkkinalain 43 §:n 1, 2 ja 3 momentin osalta Suomi vaati kanteen jättämistä tutkittavaksi ottamatta, koska näissä säännöksissä ei säädellä kanteen kohteena olevaa terminointia. Suomi pyysi kanteen hylkäämistä siltä osin kuin kyse on yhteyksistä, jotka on valittu viestintämarkkinalain 43 §:n 4 momentin mukaisesti tunnuksella tai ensisijaisvalinnalla, koska nämä kuuluvat Viestintäviraston sääntelyvaltuuksien piiriin.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* hylkäsi komission kanteen 10.1.2008 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että komissio ei ollut toimittanut sille riittäviä tietoja, joiden perusteella se voisi arvioida, onko yhteisön oikeutta rikottu.

2. Asia C-328/08, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Ympäristövastuudirektiivin 2004/35/EY täytäntöönpano

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (17.7.2008), että Suomi ei ole antanut direktiivin täytäntöön panemiseksi tarpeellisia lakeja ja muita säädöksiä.

Suomi myönsi vastineessaan (29.8.2008) komission kanteen oikeaksi. Direktiivin täytäntöönpano on viivästynyt. Direktiivin täytäntöönpano on tarkoitus saada päätökseen vuoden 2009 aikana.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* katsoi 22.12.2008 antamassaan tuomiossa, ettei Suomi ole noudattanut direktiivin mukaisia velvoitteitaan.

2.2.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-284/05, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (15.7.2005) Suomen rikkoneen yhteisön oikeutta kieltäytyessään laskemasta ja maksamasta omia varoja, joita se ei ole asettanut komission käyttöön yhteisön tullitariffin vastaisesti puolustustarvikkeiden tullittoman tuonnin yhteydessä vuosina 1998–2002. Suomi on siten laiminlyönyt yhteisön omien varojen asetuksen mukaiset velvollisuutensa.

Suomi katsoi asian kirjallisessa (1.9.2005 ja 1.12.2005) ja suullisessa (25.11.2008) vaiheessa, että komission kanne tulisi hylätä.

2. Asia C-335/07, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Yhdyskuntajätevesidirektiivi 91/271/ETY – Typen jälkikäsittely yhdyskuntajäteveden puhdistamoissa

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (18.7.2007), että Suomi rikkoo direktiiviä, koska Suomessa ei edellytetä typen jälkikäsittelyä kaikissa yli 10 000 avl:n (asukasvastineluku) taajamien yhdyskuntajätevedenpuhdistamoissa. Direktiivin mukaan tällaisten taajamien jätevesistä on paikallisista olosuhteista riippuen poistettava tehostetusti fosforia tai typpeä tai molempia.

Suomi katsoi asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa (27.9.2007 ja 18.3.2008), ettei Suomi ole velvollinen suorittamaan typen jälkikäsittelyä kaikissa yli 10 000 avl:n jätevedenpuhdistamoissa, vaan ainoastaan niissä tilanteissa, joissa se on paikallisista olosuhteista johtuen tarpeen. Paikalliset olosuhteet eivät Suomessa aina automaattisesti edellytä typen poistoa, koska yhdyskuntajätevesien tyyppi ei useissa tapauksissa aiheuta haittaa ympäristölle.

3. Asia C-10/08, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: EY 90 artikla – Kuudes arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY – Autoverosta maksettava arvonlisävero (elv) – Alle kuusi kuukautta vanhojen ajoneuvojen arvon alentuminen

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (10.1.2008), että autoverosta maksettavan arvonlisäveron kantaminen ja veron vähennysoikeus ovat ristiriidassa EY 90 artiklan sekä kuudennen arvonlisäverodirektiivin kanssa. Lisäksi autoverolain alle kuusi kuukautta vanhojen ajoneuvojen verotusarvon määrittästä koskevat säännökset ovat komission mukaan EY 90 artiklan vastaisia.

Suomi katsoi asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa (25.2.2008 ja 6.6.2008), että yhteisöjen tuomioistuin on jo ottanut kantaa elv:n yhteensopivuuteen EY 90 artiklan kanssa asiassa *Siilin* antamassaan tuomiossa. Tuomion perusteella voidaan päätellä, ettei veron kantaminen tai sen vähennysoikeus ole ristiriidassa EY 90 artiklan kanssa. Vähennysoikeus ei myöskään ole ristiriidassa kuudennen arvonlisäverodirektiivin kanssa, koska siinä on kyse arvonlisäverojärjestelmästä erillisestä ja sen kannalta teknisestä elv:n oikaisusta. Myös komission alle kuusi kuukautta vanhojen ajoneuvojen verotusarvon määrittäksen EY 90 artiklan vastaisuutta koskevat väitteet kiistettiin.

4. Asia C-144/08, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Ajoneuvojen väliaikaista maahantuontia koskeva direktiivi 83/182/ETY – Autoverolain vakinaisen asuinpaikan määritelmä – Määräaikaisen tehtävän vaatima oleskelu

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (8.4.2008), että Suomi rikkoo direktiiviä, koska autoverolaissa oleva pysyvän asuinpaikan määritelmä on epätäydellinen. Suomessa määräaikaisen tehtävän suorittamiseksi oleskelevan henkilön, joka ei palaa säännöllisesti jäsenvaltioon, jossa hänen henkilökohdaiset siteensä ovat, pysyväksi asuinpaikaksi katsotaan Suomi. Tästä johtuen hän ei komission mukaan voi tuoda ja käyttää verotta väliaikaisesti Suomessa muussa jäsenvaltiossa rekisteröityä ajoneuvoa kuutta kuukautta (sekä mahdollisesti hakemuksesta myönnettyä enintään yhden vuoden lisämääräaikaa) pidempää aikaa palaamatta säännöllisesti alkuperävaltioon.

Suomi katsoi asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa (23.5.2008 ja 22.9.2008), että direktiivi edellyttää myöntämään verovapauden jäsenvaltiossa määräaikaisen tehtävän suorittamista varten oleskeleville henkilöille ainoastaan kuuden kuukauden ajaksi. Autoverolain nojalla määräaikaisen tehtävän suorittamista varten Suomessa oleskeleva henkilö saa tosiasiaa käyttää ajoneuvoa Suomessa tämän ajan ilman, että hänen tulisi palata säännöllisesti alkuperämaahansa. Käytännössä tähän määräaikaan on yleensä vielä mahdollista saada vuoden pidennys.

5. Asia C-246/08, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Kuudes arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY – Oikeusaputoimistojen osakorvausta vastaan suorittamat oikeudelliset neuvontapalvelut – Arvonlisäveron kantaminen

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (3.6.2008), että Suomi on laiminlyönyt kuudennen arvonlisäverodirektiivin mukaiset velvollisuutensa jättäessään kantamatta arvonlisäveron valtion oikeusaputoimistojen oikeusapusäännösten mukaisesti osakorvausta vastaan suorittamista oikeudellisista neuvontapalveluista tuomioistuinasioissa samalla, kun vastaavat palvelut yksityisten avustajien suorittamina ovat arvonlisäverollisia.

Suomi katsoi asian kirjallisessa vaiheessa (16.7.2008 ja 12.11.2008), että komission tarkoittamista palveluista ei ole kannettava arvonlisäveroa, koska oikeusaputoimistojen antama oikeusaputoiminta muodostaa jakamattoman kokonaisuuden, jota ei ole pidettävä direktiivissä tarkoitettuna taloudellisena toimintana. Lisäksi Suomi katsoi, että toiminnassa on joka tapauksessa kyse direktiivin 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettusta valtion viranomaisen ominaisuudessa harjoittamasta toiminnasta, josta ei tule kantaa arvonlisäveroa. Vastineessa katsottiin, ettei oikeusaputoimistojen tuomioistuinasioissa osakorvausta vastaan antamien oikeusapupalveluiden jääminen arvonlisäverovelvollisuuden ulkopuolelle johda sellaiseen huomattavaan kilpailun vääristymiseen, joka edellyttäisi arvonlisäveron kantamista direktiivin 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettusta viranomaistoiminnasta.

6. Asia C-293/08, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Pakolaisen määritelmää koskevan direktiivin 2004/83/EY täytäntöönpano

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (3.7.2008), että Suomi ei ole antanut direktiivin täytäntöön panemiseksi tarpeellisia lakeja ja muita säädöksiä.

Suomi myönsi vastineessaan (8.8.2008) komission kanteen oikeaksi. Direktiivin täytäntöönpano on viivästynyt. Hallituksen esitys täytäntöönpanon edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista annettiin eduskunnalle 21.12.2007. Hallituksen esityksen eduskuntakäsittely jatkuu syysistuntokaudella 2008.

2.3 VALITUSASIAT

Seuraava jakso koskee valituksia, jotka on tehty yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisuksista. Kertomuskauden aikana on annettu tuomio yhdessä valitusasiassa, jossa Suomi on vastaa-jana (2.3.1 jakso). Yhdessä asiassa, jossa Suomi on vastaajana, on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.3.2 jakso) ja yksi on kirjallisessa vaiheessa (2.3.3).

Yhteisöjen tuomioistuimen ensimmäisen oikeusasteen antamiin tuomioihin voi **hakea muutosta** yhteisöjen tuomioistuimelta oikeuskysymysten osalta. Valittajina voivat olla asian kokonaan tai osittain hävinneet osapuolet ja eräin edellytyksin myös muut tahot. Samassa asiassa ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijana olleet tahot ovat asian osapuolia myös valitusvaiheessa.

2.3.1 Tuomiot

1. Yhdistetyt asiat C-39/05 P ja C-52/05 P, *Ruotsi ja Maurizio Turco vastaan neuvosto*

Valituksen kohde: Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio — Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 — Poikkeusperusteet — Oikeudellisen neuvonannon suoja

Asian käsittely: *Valittajat* ovat pyytäneet yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 23.11.2004 antaman tuomion. Kyseisellä tuomiolla hylättiin Turcon kanteessa esittämä pyyntö saada käyttöönsä neuvoston oikeuspalvelun lausunto avoimuusasetuksen oikeudellisen neuvonannon suojaa koskevan poikkeuksen nojalla.

Suomi yhtyi vastineessaan ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (30.5.2005 ja 26.9.2007) valittajien oikeudellisiin perusteisiin. *Suomi* katsoi ensinnä, että avoimuusasetuksen poikkeuksen soveltaminen edellyttää asiakirjapyyntöjen tapauskohtaista arviointia. Oikeudellisen neuvonannon suojaa koskevaa poikkeusta on tulkittava ja sovellettava suppeasti. Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on tulkinnut ja soveltanut virheellisesti avoimuusasetuksen mukaista ylivoimaisen yleisen edun käsitettä ja asettanut tätä koskevan todistustaakan virheellisesti asiakirjapyyntöjen tekijälle.

Ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduron* 29.11.2007 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: Yhteisöjen tuomioistuin kumosi 1.7.2008 antamassaan tuomiossa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen 23.11.2004 antaman tuomion. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

2.3.2 Julkiasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-362/06 P, *Markku Sahlstedt ym. sekä MTK ry ja MTK:n säätiö*

Valituksen kohde: Muutoksenhaku – Direktiivi 92/43/ETY – Luontotyyppien suojelu – Komission päätös 2005/101/EY – Luettelo yhteisön tärkeänä pitämistä alueista – Tutkittavaksi ottaminen

Asian käsittely Useat maanomistajat sekä MTK tekivät valituksen Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-150/05, *Sahlstedt ym. vastaan komissio*, antamasta määräyksestä. Määräyksellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli jättänyt valittajien nostaman kumoamiskanteen tutkimatta, sillä kanteen kohteena ollut päätös ei koskenut tämän asian valittajia EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla eikä näillä siten ollut kanneoikeutta.

Suomi ei antanut asiassa vastinetta, eikä osallistunut suulliseen käsittelyyn.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* ehdotti 23.10.2008 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antama määräys kumotaan ja asia palautetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, jotta tämä lausuu siitä, onko alkuperäinen kanne perusteltu.

2.3.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-139/07 P, *komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau GmbH*

Valituksen kohde: Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Poikkeusperusteet – Asiakirjojen konkreettinen ja asiakirjakohtainen tutkimisvelvollisuus

Asian käsittely: *Komissio* on valituksellaan (8.3.2007) pyytänyt yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-237/02 *Technische Glaswerke* antaman tuomion. Tuomiolla kumottiin komission päätös, jolla kantajalta evättiin oikeus tutustua tälle myönnettujen tukien tutkintamenettelyjä koskeviin asiakirjoihin.

Suomi pyysi vastineissaan (12.6.2007 ja 11.1.2008) komission valituksen hylkäämistä. *Suomi* katsoi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei rikkonut asiassa yhteisön oikeutta. Toimielin ei vapaudu

asiakirjapyynnössä tarkoitettujen asiakirjojen konkreettisesta ja asiakirjakohtaisesta tutkimisvelvollisuudesta pelkästään sillä perusteella, että kysymys on valtioneuvostonmenettelyyn liittyvistä asiakirjoista.

2.4 VÄLIINTULOT

Tässä jaksossa esitellään ne vireillä olevat kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolista. Joukossa on sekä muita jäsenvaltioita vastaan nostettuja rikkomuskanteita että yhteisön säädöksiä koskevia kumoamiskanteita. Ensimmäisessä jaksossa esitellään asiat, joissa on kertomuskautena annettu tuomio (2.4.1 jakso), toisessa ne asiat, joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.4.2) ja kolmannessa kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat (2.4.3 jakso).

Jäsenvaltio voi aina tehdä **väliintulon** yhteisöjen tuomioistuimessa tai yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olevassa suorassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä EY 226 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon komissiota vastaan nostamassa EY 230 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolista.

2.4.1 Tuomiot

1. Asia C-412/04, *komissio vastaan Italia*

Kanteen kohde: EY 43 artikla (sijoittautumisoikeus) – EY 49 artikla (palveluiden tarjoamisen vapaus) – Julkisia hankintoja koskevat direktiivit – Avoimuusvelvoite

Asian käsittely: *Komissio* nosti (24.9.2004) Italiaa vastaan kanteen, joka koskee julkisia hankintoja koskevia direktiivejä sekä suoraan EY 43 ja 49 artiklasta seuraavia hankintamenettelyjä koskevia velvoitteita. *Komissio* esitti kanteessaan useita kanneperusteita. *Komissio* piti yhteisön oikeuden vastaisena mm. Italian kansallisia säännöksiä, jotka koskevat hankintadirektiivien kynnysarvojen alle jääviä rakennustöiden suunnittelusta ja johdosta tehtäviä hankintoja.

Suomi katsoi Italiaa tukevassa väliintulokirjelmässään (18.7.2005), että hankintadirektiivien kynnysarvon alittavat hankinnat tulisi tehdä avoimella ja tarjoajien tasapuolisen kohtelun turvaavalla menettelyllä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että hankinnoista olisi aina järjestettävä tarjouskilpailu tai että jokainen hankinta olisi ilmoitettava tietyllä foorumilla.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Colomer* antoi asiassa ratkaisuehdotuksensa 8.11.2006.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* hylkäsi komission kanteen osittain 21.2.2008 antamassaan tuomiossa. *Tuomioistuin* hylkäsi tuomiossaan kaikki EY 43 ja 49 artiklan rikkomista koskevat kanneperusteet.

2. Asia T-455/05, *Componenta Oyj vastaan komissio*

Kanteen kohde: Kumoamiskanne — Valtiontuki — Komission kielteinen päätös

Asian käsittely: Componenta Oyj vaati kanteessaan (29.12.2005) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jonka mukaan Componenta on saanut Karkkilan kaupungilta tukea yhteisön oikeuden vastaisesti. Väitetty valtiontuki liittyy Componentan irtautumiseen kiinteistösijoitusyhtiöstä, jonka Componenta ja Karkkilan kaupunki omistivat puoliksi. Kyse oli Componentan osakkeista irtautumisen yhteydessä maksetusta kauppahinnasta ja toisaalta kiinteistösijoitusyhtiön Componentalle takaisin maksamasta osakaslainasta ja tähän takaisinmaksuun liittyneistä järjestelyistä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään ja suullisessa käsittelyssä (5.9.2006 ja 23.4.2008) Componentaa. Suomi rajoitti väliintulonsa koskemaan komission kiinteistösijoitusyhtiön arvonmäärityksessä käyttämää arviointimenetelmää. Suomi katsoi, että komissio on soveltanut niin sanottua markkinasijoittajaperiaatetta väärin ja yhteisön oikeuden vastaisesti. Komissio ei ole arvioinut toimenpidettä kokonaisuutena, eikä se ole ottanut asianmukaisesti huomioon kiinteistösijoitusyhtiölle ominaisia erityispiirteitä. Kiinteistösijoitusyhtiön omistamien maa-alueiden tulisi olla ratkaiseva tekijä yhtiön arvoa määritettäessä, kassavirtoihin perustuvan tuotto-odotuksen sijaan.

Tuomio: *Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin* kumosi komission päätöksen 18.12.2008 antamassaan tuomiossa komission päätöksen perusteluiden puutteellisuuden vuoksi. Päätöksestä ei ilmene riittävästi mitä menetelmää komission on soveltanut määritellessään kiinteistösijoitusyhtiön maa-alueiden hintaan liittyvää tukea. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

3. Yhdistetyt asiat C-14/06, *Euroopan parlamentti vastaan komissio* ja C-295/06, *Tanska vastaan komissio*

Kanteen kohde: Komission päätöksen 2005/717/EY kumoaminen — Vaaralliset aineet — Aine 10-BDE

Asian käsittely: Tanska ja parlamentti vaativat kanteillaan (9.1. ja 11.1.2006) yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen siltä osin kuin se koskee aineen 10-BDE polymeerisissä käyttötarkoituksissa jättämistä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annettussa direktiivissä 2002/95/EY olevan käyttökiellon ulkopuolelle. Tanska ja parlamentti katsoivat, että komissio ei ole noudattanut direktiivissä ainetta koskevan käyttökiellon poistamiselle asetettuja edellytyksiä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (3.1.2007) parlamenttia ja Tanskaa ja vaati komission päätöksen kumoamisesta siltä osin kuin se koskee ainetta 10-BDE.

Tuomio: *Yhteisöjen tuomioistuin* kumosi 1.4.2008 antamallaan tuomiolla komission riidanalaisen päätöksen, koska se oli tehty noudattamatta direktiivissä 2002/95/EY säädettyjä edellytyksiä. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

4. Asia T-236/06, *Landtag Schleswig-Holstein vastaan komissio*

Kanteen kohde: Vaatimus saada tutustua asiakirjaan — Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 — Oikeudellisen neuvonannon suoja

Asian käsittely: Kanteen kohteena olivat komission tekemät päätökset hylätä kantajan vaatimus saada tutustua asiakirjaan, joka sisältää komission oikeudellisen osaston lausunnon teletunnistetietoja koskevasta puitepääotosuhteesta. Komissio vetosi avoimuusasetuksen oikeudellisen neuvonannon suojaa koskevaan poikkeukseen. Landtag Schleswig-Holstein katsoi, että komissio on rikkonut vastavuoroista lojaalia yhteistyötä koskevaa velvoitetta sekä avoimuuden periaatetta.

Suomi pyysi 28.11.2006 päivätyllä hakemuksellaan saada tukea väliintulijana Landtag Schleswig-Holsteinia.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti 3.4.2008 antamallaan määräyksellä kanteen tutkimatta puuttuvan kanneoikeuden vuoksi.

5. Asia T-299/06, *Leclercq v. komissio*

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus — Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 — Asiakirja — Tietokannan ote

Asian käsittely: Kantaja vaati kanteessaan (25.10.2006) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen hylätä kantajan vaatimus saada tutustua komission toimihenkilöitä koskevia tietoja sisältävästä tietokannasta otettuun otteeseen. Komissio perusteli päätöstään siten, että kantajan asiakirjapyyntö ei koskenut tutustumisoikeutta toimielimen hallussa olevaan, olemassa olevaan asiakirjaan. Kantaja katsoi, että komissio jätti tietokannan virheellisesti avoimuusasetuksen tarkoittaman asiakirjan käsitteen ulkopuolelle.

Suomi pyysi 20.2.2007 päivätyllä hakemuksellaan saada tukea väliintulijana kantajana olevaa Leclercqiä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi 20.6.2008 antamallaan määräyksellä, että lausunnon antaminen asiassa raukeaa.

6. Asia C-338/06, *komissio vastaan Espanja*

Kanteen kohde: Pääomadirektiivi 77/91/ETY – Osakkeiden merkintäoikeus

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (4.8.2006) neljällä eri perusteella, että Espanja ei ole noudattanut pääomadirektiivin mukaisia velvoitteitaan. Komissio katsoi ensimmäisessä kanneperusteessaan, että Espanjan osakeyhtiölaki rikkoo direktiiviä, koska siinä sallitaan, että yhtiökokous voi myöntää uusien osakkeiden merkinnän ilman merkintätuoikeutta hintaan, joka alittaa niiden markkinahinnan. Neljännessä kanneperusteessaan komissio katsoi, että laki rikkoo direktiiviä, koska siinä sallitaan pääomaa korotettaessa vastiketta vastaan osakkeiden merkintätuoikeus osakkeenomistajien lisäksi myös osakkeiksi vaihdettavien velkakirjojen haltijoille.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (11.4.2007) Espanjaa ja vaati kanteen hylkäämistä em. kanneperusteiden osalta. Direktiivin mukaisesta yhdenvertaisen kohtelun velvoitteesta ei voida johtaa sääntöä, jonka mukaan suunnatuissa osakeanneissa tulisi aina noudattaa jotain tiettyä kaavamaisista hinnoitteluperustetta. Yhdenvertainen kohtelu voi suunnatussa osakeannissa toteutua eri tavoin. Kansallisessa lainsäädännössä ei ole tarpeen säätää yhtiökokouksen mahdollisuudesta sulkea pois osakkeenomistajien merkintätuoikeus vaihtovelkakirjoihin. Direktiiviin tarkoituksena varmistaa osakkeenomistajien ja velkojien vähimmäissuoja. Osakkeenomistajia voidaan siten suojata tehokkaammin kuin direktiivissä edellytetään.

Ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Trstenjakin* 4.9.2008 antama ratkaisuehdotus oli osittain Suomen kannan mukainen.

Tuomio: Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi 18.12.2008 antamassaan tuomiossa komission ensimmäisen kanneperusteen. Komission neljännen kanneperusteen tuomioistuin hyväksyi. Tuomio oli tältä osin Suomen kannan mukainen.

2.4.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-205/06, komissio vastaan Itävalta

Kanteen kohde: Investointeja koskevat sopimukset — Vapaita rahansiirtoja koskevat määräykset — EY 57(2), 59 tai 60(1) artiklaan perustuvat pääomien ja maksujen liikkuvuuden rajoitukset — Ristiriita perustamissopimuksen kanssa

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (5.5.2006), että Itävallan investointisopimusten sisältämät vapaita rahansiirtoja koskevat määräykset estävät Itävaltaa noudattamasta yhteisössä toteutettavia pääomien ja maksujen liikkuvuuden rajoituksia. Komission mukaan Itävalta ei ole noudattanut EY 307 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan, koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä poistaakseen ristiriidat kyseisten määräysten ja perustamissopimuksen pääomien ja maksujen vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten välillä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään sekä asian suullisessa käsittelyssä (11.12.2006 ja 6.5.2008) Itävaltaa ja vaati kanteen hylkäämistä. Itävallan investointisopimusten sisältämät vapaita rahansiirtoja koskevat määräykset eivät ole ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa sikäli kuin ei ole olemassa komission tarkoittamia toimenpiteitä, jotka olisivat ristiriidassa investointisopimusten kyseisten määräysten kanssa, eikä komissio ole tällaisia toimenpiteitä yksilöinyt.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduro* katsoi 10.7.2008 antamassaan ratkaisuehdotuksessa Suomen kannan vastaisesti, että Itävalta on jättänyt noudattamatta EY 307 artiklan mukaista velvoitettaan, koska ne eivät ole käyttäneet kaikkia aiheellisia keinoja poistaakseen ennen liittymistä tekemiensä kahdenvälisten investointisopimusten sekä EY 10 artiklan, luettuna yhdessä EY 57 artiklan 2 kohdan, EY 59 artiklan ja EY 60 artiklan 1 kohdan kanssa, välisen ristiriidan.

2. Asia C-249/06, komissio vastaan Ruotsi

Kanteen kohde: Investointeja koskevat sopimukset — Vapaita rahansiirtoja koskevat määräykset — EY 57, EY 59 ja EY 60 artiklaan perustuvat pääomien ja maksujen liikkuvuuden rajoitukset — EY 307 artikla

Komissio katsoo kanteessaan (2.6.2006), että eräät Ruotsin investointisopimusten sisältämät vapaita rahansiirtoja koskevat määräykset estävät Ruotsia noudattamasta yhteisössä toteutettavia pääomien ja maksujen liikkuvuuden rajoituksia. Komission mukaan Ruotsi ei ole noudattanut EY 307 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan, koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä poistaakseen ristiriidat kyseisten määräysten ja perustamissopimuksen pääomien ja maksujen vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten välillä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään ja asian suullisessa käsittelyssä (12.4.2007 ja 6.5.2008) Ruotsia ja vaati kanteen hylkäämistä. Ruotsin investointisopimusten sisältämät kanteessa tarkoitetut investointeja koskevat sopimukset eivät ole ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa. Pelkästään se, että yhteisöllä on toimivalta toteuttaa rajoituksia, ei merkitse ristiriitaa kanteen kohteena olevien sopimusten kanssa. EY 307 artiklan 2 kohdassa edellytetään kuitenkin nimenomaisesti todettujen ristiriitojen olemassaoloa. Vaikka komission näkemys hyväksyttäisiin, useat esillä olevista sopimuksista sisältävät lausekkeita, joiden nojalla Ruotsi voi noudattaa mahdollisia EY:n toimielinten toteuttamia rajoituksia.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduro* katsoi 10.7.2008 antamassaan ratkaisuehdotuksessa Suomen kannan vastaisesti, että Ruotsi on jättänyt noudattamatta EY 307 artiklan mukaista velvoitettaan, koska ne eivät ole käyttäneet kaikkia aiheellisia keinoja poistaakseen ennen liittymistä tekemiensä kahdenvälisen investointisopimusten sekä EY 10 artiklan, luettuna yhdessä EY 57 artiklan 2 kohdan, EY 59 artiklan ja EY 60 artiklan 1 kohdan kanssa, välisen ristiriidan.

3. Asia C-518/06, komissio vastaan Italia

Kanteen kohde: Vakuutusyhtiöiden sopimuksentekovelvollisuus — Kolmas vahinkovakuutusdirektiivi 92/49/ETY — EY 43 artikla (sijoittautumisoikeus) — EY 49 artikla (palvelujen tarjoamisen vapaus)

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (20.12.2006), että Italia ei ole noudattanut direktiivistä ilmeneviä vakuutustuotteiden vapaan markkinoinnin eikä EY 43 ja EY 49 artiklan mukaisia velvoitteita. EY 43 ja 49 artiklaa rikotaan muun muassa siksi, että Italian lainsäädännössä säädetään kaikille vakuutuslaitoksille moottoriajoneuvojen vastuuvakuutuksen tekemistä koskeva velvollisuus, joka ulottuu kaikkiin vakuutuksenottajien luokkiin ja kaikkiin Italian alueisiin. Sopimuksentekovelvollisuuden aiheuttama rajoitus ei ole suhteellisuusperiaatteen mukainen.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (19.9.2007) Italiaa ja vaati kanteen hylkäämistä. Kirjelmässä käsiteltiin komission kannetta vain vakuutusyhtiön sopimuksentekovelvoitteen osalta. *Suomi* katsoi, että vakuutusyhtiöön kohdistuva sopimuksentekovelvollisuus on perusteltu sekä yleiseen järjestykseen että kuluttajansuojaan liittyvistä syistä, vaikka sen katsottaisiin rajoittavan palvelujen tarjoamisen vapautta ja sijoittautumisoikeutta. Sopimuksentekovelvollisuus on tarpeellinen ja oikeasuhteinen keino sillä tavoiteltujen päämäärien toteuttamiseen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mazák* katsoi 9.9.2008 antamassaan ratkaisuehdotuksessa Suomen kannan vastaisesti, että komission kanne tulisi hyväksyä.

2.4.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-372/05, komissio vastaan Saksa

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (7.10.2005), että Saksa on rikkonut yhteisön oikeutta, koska se on laiminlyönyt omien varojen asetuksen mukaisen velvollisuutensa todeta ja tulouttaa omat varat puolustustarvikkeiden tuonnin osalta vuosina 1998–2002 ja laiminlyönyt viivästyskoron maksamisen tältä osin.

Suomi katsoi Saksaa tukevassa väliintulokirjelmässään (19.5.2006), että komission kanne tulisi hylätä. *Suomi* osallistui asiassa 25.11.2008 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn.

2. Asia C-409/05, komissio vastaan Kreikka

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (21.11.2005), että Kreikka on rikkonut yhteisön oikeutta, koska se on laiminlyönyt omien varojen asetuksen mukaisen velvollisuutensa todeta ja tulouttaa omat varat puolustustarvikkeiden tuonnin osalta ja laiminlyönyt viivästyskoron maksamisen tältä osin.

Suomi katsoi Kreikkaa tukevassa väliintulokirjelmässään (11.12.2007), että komission kanne tulisi hylätä. *Suomi* osallistui asiassa 25.11.2008 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn.

3. Asia C-461/05, komissio vastaan Tanska

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (23.12.2005), että Tanska on rikkonut yhteisön oikeutta, koska se on laiminlyönyt omien varojen asetuksen mukaisen velvollisuutensa todeta ja tulouttaa omat varat puolustustarvikkeiden tuonnin osalta ja kieltäytynyt maksamasta viivästyskorkoa omille varoille, jotka se jätti asettamatta komission käyttöön.

Suomi katsoi Tanskaa tukevassa väliintulokirjelmässään (13.7.2006), että komission kanne tulisi hylätä. *Suomi* osallistui asiassa 25.11.2008 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn.

4. Asia C-38/06, komissio vastaan Portugali

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (24.1.2006), että Portugali on rikkonut yhteisön oikeutta, koska se ei ole vahvistanut ja suorittanut komissiolle omia varoja sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen tarvikkeiden ja tuotteiden tuonnin yhteydessä ja koska se ei ole maksanut niihin liittyviä viivästyskorkoja.

Suomi katsoi Portugalia tukevassa väliintulokirjelmässään (13.10.2008), että komission kanne tulisi hylätä.

5. Asia C-239/06, komissio vastaan Italia

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (29.5.2006), että Italia on rikkonut yhteisön oikeutta, koska se on yksipuolisesti vapauttanut tuontitulleista sotilaskäyttöön tarkoitetun materiaalin ja kieltäytynyt laskemasta ja maksamasta tällaisen vapautuksen perusteella perimättä jätettyjä omia varoja sekä viivästyskorkoja.

Suomi katsoi Italiaa tukevassa väliintulokirjelmässään (26.1.2007), että komission kanne tulisi hylätä. Suomi osallistui asiassa 25.11.2008 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn.

6. Asia C-246/07, komissio vastaan Ruotsi

Kanteen kohde: EY 10 artikla (lojaliteettivelvollisuus) – EY 300 artikla (sopimuksentekomenettely) – Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva Tukholman yleissopimus

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (22.5.2007), että Ruotsi on rikkonut EY 10 artiklaa ja EY 300 artiklan 1 kohtaa esittämällä yksipuolisesti Tukholman yleissopimuksen sihteeristölle niin sa-
nottujen PFOS-yhdisteiden lisäämistä sopimuksen liitteeseen. Komissio katsoo, että Ruotsi rikkoi toi-
millaan yhteisön kansainvälisen edustuksen yhtenäisyyden, koska Ruotsi toimi asiassa, vaikka se tiesi
yhteisön puitteissa aiottavan valmistella toimenpiteitä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (20.3.2008) Ruotsia. Suomi katsoi, että kansainvälisen sopimuksen
neuvottelemista yhteisön puolesta koskevasta EY 300 artiklan 1 kohdasta ei seuraa jäsenvaltiolle vel-
voitteita, joita Ruotsin voitaisiin edes periaatteessa katsoa rikkoneen. Lisäksi Suomi katsoi, että tietyn
kysymyksen kuulumisesta yhteisön ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan ei seuraa, että yhteisö ja jä-
senvaltiot voisivat vain yhdessä päättää kyseisen toimivallan käytöstä. Suomi katsoi myös, että arvioita-
essa jäsenvaltioiden toimintamahdollisuuksia kansainvälisten ympäristösopimusten puitteissa on huo-
mioitava EY 176 artikla. Artiklan mukaan suojatoimenpiteet, jotka on toteutettu EY 175 artiklan nojal-
la, eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä. Suomi
katsoi lisäksi, ettei EY 10 seuraa jaetun toimivallan sopimuksen osapuolena olevalle jäsenvaltiolle vel-
vollisuutta pidäytyä toimivaltansa käytöstä tilanteessa, jossa yhteisö ei ole päättänyt käyttää omaa toimi-
valtaansa ja jossa yhteisestä toimintalinjasta sopiminen yhteisön ja jäsenvaltioiden kesken ei ole osoit-
tautunut mahdolliseksi.

7. Asia C-514/07 P, Ruotsi ja Association de la presse internationale ASBL (API) vastaan komis- sio

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – Tuomioistuinkäsittelyn
suoja – Tutkintatoimien tarkoituksen suoja

Asian käsittely: Ruotsi on valittanut (22.11.2007) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistui-
men antamasta tuomioista asiassa T-36/04, *API*. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tuomi-
ossaan, että komissiolla oli avoimuusasetuksen mukaisen tuomioistuinkäsittelyn suojan nojalla oikeus
kieltäytyä luovuttamasta asiakirjoja jotka liittyivät oikeudenkäyntiasioihin, joissa ei ollut vielä järjestet-
ty suullista käsittelyä.

Suomi pyysi 10.4.2008 päivätyllä väliintulohakemuksellaan saada tukea Ruotsia.

8. Asia C-438/07, komissio vastaan Ruotsi

Kanteen kohde: Yhdyskuntajätevesidirektiivi 91/271/ETY – Typen jälkikäsittely yhdyskuntajäteveden-
puhdistamoissa

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (19.9.2007), että Ruotsi ei ole noudattanut direktiiviä,
koska se ei ole varmistanut että kaikkien yli 10 000 asukasvastineluvun taajamien yhdyskuntajätevesien

puhdistamojen kaikki päästöt, jotka johdetaan haavoittumiselle alttiille alueille tai niiden valuma-alueille, jälkikäsitellään typen osalta direktiivin edellyttämällä tavalla.

Suomi tuki Ruotsia väliintulokirjelmässään (7.5.2008) ja katsoi, että direktiivistä ei seuraa yleistä velvollisuutta typenpoistoon kaikkien haavoittumiselle alttiille alueille johdettavien jätevesien osalta vaan typenpoiston tarve riippuu paikallisista olosuhteista. Yhteisöjen tuomioistuimessa on vireillä vastaavaa oikeuskysymystä koskeva komission Suomea vastaan nostama kanne (asia C-335/07, komissio vastaan Suomi.)

9. Asia T-3/08, *Coedo Suárez vastaan neuvosto*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 — Yksityisyyden suojaa koskeva poikkeus — Henkilötietoasetus (EY) N:o 45/2001

Asian käsittely: Kantaja pyytää (2.1.2008) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jolla evätään kantajan pyyntö tutustua useisiin komission asiakirjoihin, jotka liittyvät kantajan ja erään hänen naispuolisen työtoverinsa välisiin tapahtumiin ja jotka laadittiin näiden tapahtumien johdosta.

Suomi pyysi 16.4.2008 päivätyllä väliintulohakemuksellaan saada tukea väliintulijana kantajaa.

10. Asia C-28/08 P, *komissio vastaan Bavarian Lager Co Ltd. ja Euroopan tietosuojavaltuutettu*

Valituksen kohde: Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio — Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 — Yksityisyyden suojaa koskeva poikkeus — Henkilötietoasetus (EY) N:o 45/2001

Asian käsittely: Komissio on valituksellaan (24.1.2008) pyytänyt yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-194/04, *Bavarian Lager*, antaman tuomion. Tuomiolla kumottiin komission päätös, jolla komissio kieltäytyi antamasta tutustuttavaksi kantajan pyytämään kokouspöytäkirjaan viiden kokousosallistujan nimen osalta.

Suomi katsoi *Bavarian Lageria* tukevassa väliintulokirjelmässään (26.8.2008), että komission valitus tulisi hylätä.

11. Asia T-29/08, *Liga para a Protecção da Natureza vastaan komissio*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 — Århus-asetus (EY) N:o 1367/2006 — Ympäristötieto — Komission kielteinen päätös

Asian käsittely: Kantaja vaatii, että tuomioistuin kumoaa komission päätöksen, jolla komissio kieltäytyi luovuttamasta kantajan pyytämiä asiakirjoja vedoten avoimuusasetuksen mukaiseen tutkintatoimien suojaa koskevaan poikkeukseen asiakirjajulkisuudesta. Kantajan pyytämät asiakirjat liittyivät komission Portugalia vastaan käynnistämään, ns. luontodirektiivin 92/43/EY rikkomista koskeneeseen valvontamenettelyyn. Komissio katsoi, että asiakirjojen luovuttaminen vaarantaisi komission ja jäsenvaltion välisen luottamuksen valvontamenettelyn puitteissa ja siten näiden tutkintatoimien tarkoituksen.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (26.8.2008) kantajan vaatimusta kanteen kohteena olevan päätöksen kumoamisesta. *Suomi* katsoi, että ympäristötietoa koskevien asiakirjapyyntöjen käsittelyssä tulee huomioida muun muassa ympäristötiedon saatavuutta koskevien Århusin yleissopimuksen ja Århus-

asetuksen tavoitteet. Näillä tavoitteilla on merkitystä tulkittaessa avoimuusasetuksen mukaisia poikkeuksia asiakirjajulkisuudesta, sekä erityisesti arvioitaessa sitä, edellyttääkö avoimuusasetuksessa tarkoitettu ylivoimainen yleinen etu asiakirjojen luovuttamista. Suomi katsoi, että komissio oli laiminlyönyt velvollisuutensa arvioida konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti, kuuluivatko pyydetty asiakirjat poikkeusperusteen piiriin. Komissio oli lisäksi laiminlyönyt velvollisuutensa soveltaa avoimuusasetuksen poikkeusperusteita suppeasti. Komissio ei myöskään ollut täyttänyt velvollisuuttaan tutkia, edellyttikö ylivoimainen yleinen etu asiakirjojen luovuttamista ja voidaanko asiakirjat luovuttaa osittain.

12. Asia T-40/08, *European Renewable Energies Federation ASBL (EREF)* vastaan komissio

Kanteen kohde: Valtiontuki — Olkiluoto 3 — Komission kielteinen päätös

Asian käsittely: EREF vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin julistaa mitättömäksi komission 25.9.2007 tekemän päätöksen, jolla komissio katsoi, että Ranskan vientiluottolaitoksen myöntämä, Teollisuuden Voima Oy:n ostaman Olkiluoto 3-voimalaitosyksikön rahoitukseen liittyvä vientitakuu ei ollut lainvastainen valtiontuki ja päätti lopettaa kantajan tekemän kantelun johdosta aloittamansa valtiontukiasian käsittelyn.

Suomi pyysi 9.6.2008 päivätyllä väliintulohakemuksellaan saada tukea väliintulijana komissiota.

13. Asia T-129/08, *Sahlstedt ja muut*

Kanteen kohde: Komission päätös 2008/24/EY — Luontodirektiivi 92/43/ETY — Natura-alue — EY 230 artikla — Tutkittavaksi ottaminen

Asian käsittely: *Sahlstedt ja muut* vaativat kanteessaan (31.3.2008) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jolla päivitettiin luetteloa luontodirektiivin mukaisista nk. Natura-alueista, Suomea koskevilta osin tai ainakin kanteessa yksilöityjen alueiden osalta.

Komissio on 2.9.2008 tehnyt väitteen kanteen tutkimatta jättämisestä.

Suomi jätti asiassa väliintulohakemuksen (30.6.2008) tukeakseen komissiota. *Suomi* totesi väliintulokirjelmässään (18.11.2008), että Suomella ei ole lisättävää komission kirjelmään asian tutkittavaksi ottamisen osalta.

14. Asia T-241/08, *CBI ja Abisp v. komissio*

Kanteen kohde: Valtiontuki — EY 88 artikla — Julkisten sairaaloiden rahoitusjärjestelyt

Asian käsittely: Kantajat vaativat kanteessaan (20.6.2008) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jolla komissio hylkäsi kantajien tekemät kantelut valtiontuista. Komissio kieltäytyi päätöksellään aloittamasta EY 88 artiklan 2 kohdan mukaista muodollista tutkintamenettelyä Belgian valtion tietyille julkisille sairaaloille myöntämien tukien osalta.

Suomi pyysi 10.9.2008 päivätyllä hakemuksellaan saada tukea väliintulijana komissiota.

15. C-281/08 P, *Landtag Schleswig-Holstein v. komissio*

Valituksen kohde: Valitus — Vaatimus saada tutustua asiakirjaan — Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 — Oikeudellisen neuvonannon suoja

Asian käsittely: Landtag Schleswig-Holstein on valittanut (27.6.2008) Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-236/06 antamasta määräyksestä, jolla tuomioistuin on jättänyt tutkimatta sen komissiota vastaan EY 230 artiklan mukaisen kumoamiskanteen. Kyseisessä asiassa Landtag vaati kumottavaksi komission päätökset, joilla hylättiin Landtagin vaatimus saada tutustua asiakirjaan, joka sisältää komission oikeudellisen osaston lausunnon teletunnistetietoja koskevasta puittepäätösehdotuksesta

Suomi pyysi 11.11.2008 päivätyllä väliintulohakemuksellaan saada tukea väliintulijana Landtag Schleswig-Holsteinia.

2.5 LAUSUNTOPYYNNÖT

Tässä jaksossa esitellään EY 300 artiklaan perustuvat yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt lausuntopyynnöt. Kertomuskaudella Suomi on osallistunut yhden lausuntopyynnön käsittelyn kirjalliseen vaiheeseen.

EY 300 artiklan 6 kohdan mukaan Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää yhteisön tuomioistuimen **lausunnon** siitä, onko suunniteltu sopimus sopuossinnussa yhteisön oikeuden kanssa.

1. Lausuntopyyntö 1/08, *sopimusten tekeminen GATS-sopimuksen XXI artiklassa tarkoitettujen WTO:n jäsenten kanssa*

Lausuntopyynnön kohde: EY:n ja sen jäsenvaltioiden erityisten sitoumusten listan muuttamiseen liittyvät sopimukset — EY 133 artikla (yhteinen kauppapolitiikka) — Toimivallan jako — Asianmukainen oikeusperusta

Asian käsittely: Komissio pyrkii lausuntopyynnöllään selvittämään, kuuluuko EY:n ja sen jäsenvaltioiden erityisten sitoumusten muuttamiseen liittyvien sopimusten tekeminen WTO:n jäsenvaltioiden kanssa yhteisön yksinomaisen toimivallan piiriin vai yhteisön ja sen jäsenvaltioiden jaetun toimivallan piiriin. Lisäksi komissio kysyy, onko EY 133 artiklan 1 ja 5 kohta yhdessä EY 300 artiklan 2 kohdan kanssa asianmukainen oikeusperusta säädökselle, jolla sopimukset tehdään yhteisön tai yhteisön ja sen jäsenvaltioiden puolesta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (14.7.2008), että lausuntopyynnön kohteena olevat sopimukset kuuluvat yhteisön ja sen jäsenvaltioiden jaetun toimivallan piiriin ja että lausuntopyynnössä mainitut määräykset eivät ole asianmukainen oikeusperusta säädökselle, jolla sopimukset tehdään yhteisön puolesta.

3 RIKKOMUSMENETTELYT

Seuraavassa käydään läpi ne EY 226 ja 228 artiklaan perustuvat Suomea vastaan vireillä olevat rikkomusmenettelyt, joissa kertomuskauden aikana on annettu EY 226 artiklan mukainen virallinen huomautus (3.1 jakso), täydentävä virallinen huomautus (3.2 jakso), perusteltu lausunto (3.3 jakso) tai täydentävä perusteltu lausunto (3.4 jakso) taikka EY 228 artiklan mukainen perusteltu lausunto (3.5 jakso). Perusteltua lausuntoa seuraava vaihe on jäsenyyssvelvoitteiden rikkomista koskevan kanteen nostaminen. Rikkomuskanteita on käsitelty edellä 2.2 jaksossa.

EY 226 artiklan mukainen virallinen huomautus on EY 226 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

EY 226 artiklan mukainen perusteltu lausunto on EY 226 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Perusteltu lausunto vastaa asiassällöltään virallista huomautusta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen EY-tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää **EY 228 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn**, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut yhteisöjen tuomioistuimen EY 226 artiklan mukaisessa asiassa antaman tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Myös tämä rikkomusmenettely jakautuu **virallisen huomautuksen** ja **perustellun lausunnon** vaiheeseen. Jos EY 228 artiklan mukainen rikkomusmenettely etenee kannevaiheeseen, yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon.

3.1 EY 226 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET

1. Virallinen huomautus 27.11.2007 (2007/1089–1101); 13 direktiiviä

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2005/36/EY, 2005/45/EY, 2005/71/EY, 2006/24/EY, 2006/86/EY, 2007/8/EY, 2007/9/EY, 2007/11/EY, 2007/18/EY, 2007/40/EY, 2007/41/EY, 2007/48/EY ja 2007/49/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (17.1.2008) kerrottiin, että direktiivien 2007/8/EY, 2007/9/EY ja 2007/11/EY täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle sekä Manner-Suomen että Ahvenanmaan osalta. Direktiivien 2005/36/EY ja 2005/45/EY täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle ja täytäntöönpano on automaattisesti voimassa myös Ahvenanmaan maakunnassa. Direktiivien 2007/40/EY, 2007/41/EY, 2007/48/EY ja 2007/49/EY osalta kerrottiin, että täytäntöönpano on ilmoitettu Manner-Suomen osalta, mutta Ahvenanmaan osalta todettiin täytäntöönpanon olevan vielä kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpano-aika-

taulu. Direktiivien 2005/71/EY, 2006/24/EY, 2006/86 ja 2007/18/EY täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

2. Virallinen huomautus 29.1.2008 (2008/0096–0109); 14 direktiiviä

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2005/56/EY, 2005/60/EY, 2005/68/EY, 2005/85/EY, 2006/69/EY, 2006/70/EY, 2006/140/EY, 2006/141/EY, 2007/27/EY, 2007/28/EY, 2007/32/EY, 2007/39/EY, 2007/56/EY ja 2007/73/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (12.3.2008) kerrottiin, että direktiivien 2005/56/EY ja 2006/69/EY täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle ja täytäntöönpano on automaattisesti voimassa myös Ahvenanmaan maakunnassa. Direktiivit 2006/140/EY ja 2006/141/EY on pantu täytäntöön Manner-Suomen osalta, mutta täytäntöönpano Ahvenanmaan maakunnassa on vielä kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu. Direktiivien 2005/60/EY, 2005/85/EY, 2005/68/EY, 2006/70/EY, 2007/27/EY, 2007/28/EY, 2007/32/EY, 2007/39/EY, 2007/56/EY ja 2007/73/EY täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

3. Virallinen huomautus 1.2.2008 (2007/2440); huumausaineiden lähtöaineita koskevien asetusten täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei pannut täytäntöön huumausaineiden lähtöaineista annettua asetusta (EY) N:o 273/2004, eikä yhteisön ja kolmansien maiden välisen huumausaineiden lähtöaineiden kaupan valvontaa koskevista säännöistä annettua asetusta (EY) N:o 111/2005.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (20.3.2008), että asetusten täytäntöönpano saataisiin päätökseen toukokuuhun 2008 mennessä.

4. Virallinen huomautus 29.2.2008 (2007/2237); yhteisön vesipolitiikan puitteista annetun direktiivin 2000/60/EY täytäntöönpano

Komissio katsoo, että useiden direktiivin säännösten täytäntöönpano on ollut puutteellista Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Erityistä huomiota komissio kiinnittää direktiivin 2 artiklan 38 kohdassa tarkoitettuihin vesipalveluihin. Komission mukaan direktiivin kyseisen kohdan vesipalveluja koskevaa määritelmää tulkitaan Suomessa liian suppeasti. Komissio kiinnittää myös huomiota eräiden vesipalveluihin liittyvien direktiivin säännösten täytäntöönpanoon Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla.

Suomen vastauksessa (26.6.2008) katsottiin, että Suomen omaksuma tulkinta siitä, mitä vesipalveluilla tarkoitetaan, on direktiivin mukainen. Vastauksessa todettiin, että Manner-Suomen vesipalveluja koskevia säännöksiä muutetaan kuitenkin siten, että niissä määriteltyjä toimintoja voi tarjota muukin taho kuin vesihuoltolaitos. Myös eräitä muita vesipuitteidirektiivin täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä muutetaan. Ahvenanmaan vesipalveluja koskevien säännösten mukaan niissä määriteltyjä toimintoja voi tarjota muukin taho kuin vesi- tai viemärlaitos. Ahvenanmaan vesipalveluja koskevia säännöksiä sekä eräitä muita direktiivin täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä täsmennetään. Muilta osin Suomi kiisti komission väitteet.

5. Virallinen huomautus 29.2.2008 (2007/2395); sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2002/96/EY täytäntöönpano

Komissio katsoo, että useiden direktiivin säännösten täytäntöönpano on ollut Suomessa puutteellista.

Suomen vastauksessa (22.4.2008) katsottiin, että direktiivin säännökset on pantu asianmukaisesti täytäntöön kokonaisten laitteiden uudelleenkäyttöä koskevaa direktiivin 7 artiklan 1 kohtaa lukuun ottamatta. Kyseisen säännöksen osalta ympäristöministeriö tulee korjaamaan asian toimivaltaiselle viranomaiselle ja alan toimijoille annettavalla ohjeella.

6. Virallinen huomautus 18.3.2008 (2008/0285–0287); kolme direktiiviä

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2005/89/EY, 2007/10/EY ja 2007/67/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksissa (12.5.2008 ja 16.6.2008) kerrottiin, että direktiivit 2005/89/EY ja 2007/67/EY on pantu täytäntöön Manner-Suomen osalta, mutta Ahvenanmaan osalta todettiin täytäntöönpanon olevan vielä kesken ja annettiin arvio täytäntöönpanoaikataulusta. Direktiivi 2007/10/EY on pantu täytäntöön ja täytäntöönpano on automaattisesti voimassa myös Ahvenanmaan maakunnassa

7. Virallinen huomautus 4.4.2008 (2008/2033); asetuksen (EY) N:o 1781/2006/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt komissiolle ilmoitusta asetuksen 15 artiklassa tarkoitettujen velvoitteiden täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (28.5.2008) todettiin, että täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle ja että täytäntöönpano on automaattisesti voimassa myös Ahvenanmaan maakunnassa.

8. Virallinen huomautus 6.6.2008 (2007/4228); metsätulojen verotus

Komission mukaan Suomi rikkoo pääoman vapaata liikkuvuutta koskevia määräyksiä, koska muualla kuin Suomessa asuvia henkilöitä verotetaan metsätulojen osalta joissain tapauksissa Suomessa asuvia henkilöitä raskaammin, koska ulkomailla asuvat verovelvolliset eivät voi saada vastaavia vähennyksiä kuin Suomessa asuvat verovelvolliset.

Suomen vastauksessa (4.8.2008) tuotiin esille, että on varsin poikkeuksellista, että ulkomailla asuvan tulot koostuvat yksinomaan tai lähes yksinomaan Suomesta saaduista puun myyntituloista. Tällaisten henkilöiden erilainen verokohtelu ei siten lähtökohtaisesti ole syrjivää. Lisäksi todettiin, että yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten puun myyntitulon verotus on yleisesti ottaen samalla tasolla. Lisäksi muualla kuin Suomessa asuva henkilö voi yleensä vähentää asuinvaltiossaan maksamastaan verosta Suomessa puun myyntitulosta maksetun veron.

9. Virallinen huomautus 23.6.2008 (2008/0403–0410); kahdeksan direktiiviä

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2006/7/EY, 2006/21/EY, 2006/68/EY, 2007/13/EY, 2007/16/EY, 2007/20/EY, 2007/55/EY ja 2007/57/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (9.7.2008) todettiin, että direktiivit on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

10. Virallinen huomautus 27.6.2008 (2007/2371); yleishyödyllisten yhteisöjen arvonlisäverotus

Komissio katsoo, että yleishyödyllisten yhteisöjen suorittamien tavaroiden luovutusten ja palvelujen suoritusten verokohtelu Suomessa on arvonlisäverodirektiivin 2006/112/EY vastaista. Komission mukaan Suomi on jättänyt tietyt tuloverolaissa asetetut perusteet täyttävien yleishyödyllisten yhteisöjen Suomen alueella suorittamat vastikkeelliset tavaroiden luovutukset ja palvelujen suoritukset arvonlisäveron soveltamisalan ulkopuolelle, vaikka näitä yhteisöjä on arvonlisäverodirektiivin nojalla pidettävä arvonlisäverovelvollisina. Komissio katsoo lisäksi, että Suomi ei ole säätänyt direktiivin mukaisista tiettyjen yhteisöjen tietynlaisten toimien verovapaudesta. Kyse on muun muassa erilaisten järjestöjen jäsenilleen suorittamien palveluiden ja niihin suoraan liittyvien tavaroiden luovutusten verovapaudesta tietyn edellytyksin.

Suomi kiisti vastauksessaan (25.8.2008) komission väitteet. Suomi katsoi, että komission väite tiettyjen yleishyödyllisten yhteisöjen suorittamien kaikkien tavaroiden luovutusten ja palvelujen suoritusten jättämisestä arvonlisäveron soveltamisalan ulkopuolelle on virheellinen. Arvonlisäverolain soveltamisala vastaa arvonlisäverodirektiivin soveltamisalaa ja Suomen lainsäädännössä on direktiivin tavoin säädetty tietyn, yleishyödylliseksi katsottavan toiminnan vapauttamisesta arvonlisäverosta. Nämä vapautukset ovat direktiivin mukaisia.

11. Virallinen huomautus 27.6.2008 (2007/4830); suurkeittiölaitteiden hankinta

Komissio katsoo, että Suomi on tiettyjen koulujen ja laitosten keittiölaitehankintojen yhteydessä saattanut jättää täyttämättä tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevan EY 28 artiklan ja hankintadirektiivin 2004/18/EY mukaiset velvollisuutensa. Kyse on yhdeksästä hankinnasta. Komissio toteaa, että hankintojen teknisissä eritelmissä on viitattu tiettyyn tuotemerkkiin ilman ilmaisua "tai vastaava". Lisäksi joidenkin hankintojen yhteydessä hankinnan suunnitteluun osallistunut yritys on myös jättänyt hankinnasta tarjouksen. Komissio katsoo, että tämä saattaa olla tarjoajien tasapuolisen kohtelun vastaista. Komissio pyysi myös lisätietoja hankintojen arvoista.

Suomi katsoi vastauksessaan (22.8.2008) ensinnäkin, että Suomen julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntö, oikeuskäytäntö ja viranomaisohjeistus ovat yhteisön lainsäädännön mukaisia ja mahdolliset ongelmat ovat yksittäistapauksia. Suomi antoi toiseksi komissiolle tietoja komission viittaamista hankinnoista. Suomi ilmoitti hankintojen arvot, tiedot tavaramerkkiin viittaamisesta hankinta-asiakirjoissa, sekä sen, minkä hankintojen yhteydessä hankinnan suunnitteluun osallistunut yritys oli myös jättänyt hankinnasta tarjouksen. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yhdenvertaisen kohtelun vaatimuksesta ei seuraa, että hankinnan valmisteluun osallistunut yritys olisi aina suljettava tarjouskilpailusta vaan tällaiselle tarjoajalle on varattava tilaisuus osoittaa, ettei valmisteluun osallistumisesta ole koitunut sille kilpailua vääristävää etua.

12. Virallinen huomautus 27.6.2008 (2008/2115); rajoitetusti verovelvollisten taiteilijoiden ja urheilijoiden verotus

Komission mukaan ulkomailla asuvien taiteilijoiden ja urheilijoiden osalta sovellettava lähdeverotus ei ole yhdenmukainen EY- ja ETA-sopimuksen palveluiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten kanssa. Tämä johtuu komission mukaan siitä, että muissa EU- tai ETA-valtioissa asuviin taiteilijoihin tai urheilijoihin kohdistuva verorasite saattaa olla suurempi kuin Suomessa asuviin taiteilijoihin ja urheilijoihin kohdistuva verorasite.

Suomen vastauksessa (25.8.2008) katsottiin, ettei ulkomailla asuvien taiteilijoiden ja urheilijoiden osalta sovellettava lähdeverotus ole ristiriidassa palveluiden vapaan liikkuvuuden kanssa. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella rajoitetusti verovelvollisen taiteilijan tai urheilijan erilainen verokohtelu ei voi lähtökohtaisesti olla syrjivää muussa kuin sellaisessa tilanteessa, jossa henkilö saa kaikki tai lähes kaikki tulonsa Suomesta. Tällaisessa tilanteessa tulot verotetaan Suomen järjestelmän mukaan rajoitetusti verovelvollisen pyynnöstä verotusmenettelylain mukaisessa järjestyksessä. Lisäksi huomautettiin, että Suomesta saaduista tuloista peritään lähdeveroa joka tapauksessa vain 15 prosenttia.

13. Virallinen huomautus 27.6.2008 (2008/2088); rautatiedirektiivit

Komissio katsoo, että Suomen kansallinen lainsäädäntö ei vastaa niin sanotun ensimmäisen rautatiepaketin direktiivien 91/440/EY ja 2001/14/EY säännöksiä käyttömaksuihin liittyvän suorituskannustinjärjestelmän, sääntelyelimen toimintavaltuuksien eikä kansainvälisten reittien käyttöoikeuksien myöntämisessä noudatettavan menettelyn osalta.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (22.8.2008), että rautatielakiin tullaan sisällyttämään säännökset käyttömaksuihin liittyvästä suorituskannustinjärjestelmästä. Suomi kiisti komission väitteet, jotka koskevat sääntelyelimen tiedonsaantioikeuden ja tutkintavaltuuksien riittämättömyyttä. Suomi kuvasi näitä seikkoja koskevaa kansallista lainsäädäntöä. Kansainvälisten reittien käyttöoikeuksien myöntämisessä noudatettavan menettelyn osalta Suomi ilmoitti, että kansalliseen lainsäädäntöön sisällytetään komission edellyttämä säännös, jonka mukaan alustavat kansainväliset reitit on luotava yhteistyössä muiden käyttöoikeuksia myöntävien elinten kanssa viimeistään 11 kuukautta ennen liikenteen aikataulun voimaantuloa.

14. Virallinen huomautus 30.7.2008 (2008/0532 - 2008/0537); kuuden direktiivin täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2006/23/EY, 2006/32/EY, 2006/38/EY, 2006/88/EY, 2006/121/EY ja 2007/19/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (18.9.2008) kerrottiin, että direktiivit 2006/32/EY, 2006/38/EY ja 2007/19/EY on pantu täytäntöön ja notifioitu. Direktiivien 2006/23/EY, 2006/32/EY ja 2006/121/EY osalta vastauksessa annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

15. Virallinen huomautus 23.9.2008 (2008/2137); maastapoistumisverotus

Komission mukaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain säännös, jonka mukaan osakevaihtoa pidetään veronalaisena luovutuksena ainoastaan silloin, kun osakevaihdossa uusia osakkeita vastikkeena saanut henkilö tai yhteisö poistuu Suomesta tietyn ajan kuluessa osakevaihdon tapahtumisesta, on sijoittautumisoikeutta, työntekijöiden vapaata liikkuvuutta sekä pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien EY:n perustamissopimuksen ja ETA-sopimuksen määräysten vastainen.

Suomen vastauksessa (18.11.2008) ilmoitettiin, että asianomaista elinkeinotulon verottamisesta annetun lain säännöstä on tarkoitus muuttaa ja samalla sen mahdollinen ristiriita sijoittautumisoikeutta, työntekijöiden vapaata liikkuvuutta ja pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten kanssa poistuisi.

16. Virallinen huomautus 23.9.2008 (2008/2143); *alv-ryhmärekisteröinti*

Komissio katsoo, että Suomi ei ole tehnyt direktiivin 2006/112/EY 11 artiklan mukaista alv-ryhmärekisteröintiä. *Komissio* katsoo, että Suomen arvonlisäverolain säännökset ovat direktiivin 9 ja 11 artiklan vastaisia, koska niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen alv-ryhmiin ja rajoitetaan ryhmärekisteröinti koskemaan ainoastaan rahoitus- ja vakuutuspalvelujen tarjoajia.

Suomen vastauksessa (17.11.2008) katsottiin, että Suomi ei ole rikkonut direktiivin säännöksiä. Suomi katsoi, että direktiivin 11 artiklaa tulee tulkita siten, että alv-ryhmään voi kuulua myös muita kuin verovelvollisia. Säännöksen mukaan yhtenä verovelvollisena voidaan kohdella säännöksessä mainitut edellytykset täyttäviä "henkilöitä". Suomi katsoi myös, että sen tulkintaa tukee mm. arvonlisäverotuksen neutraalisuuden periaate.

17. Virallinen huomautus 1.10.2008 (2008/0661-0664); *neljä direktiiviä*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2005/47/EY, 2008/38/EY, 2008/53/EY ja 2008/64/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (17.11.2008) kerrottiin, että direktiivin 2008/64/EY täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle sekä Manner-Suomen että Ahvenanmaan osalta. Direktiivien 2005/47/EY ja 2008/53/EY täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle ja täytäntöönpano on automaattisesti voimassa myös Ahvenanmaan maakunnassa. Direktiivin 2008/38/EY osalta todettiin, että täytäntöönpano on ilmoitettu Manner-Suomen osalta, mutta Ahvenanmaan osalta täytäntöönpano on vielä kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

3.2 EY 226 ARTIKLAN MUKAISET TÄYDENTÄVÄT VIRALLISET HUOMAUTUKSET

1. Täydentävä virallinen huomautus 23.9.2008 (2006/4096); *ulkomaisten eläkerahastojen Suomesta saamien osinkojen verotus*

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut pääomien vapaata liikkuvuutta koskevasta EY 56 artiklasta sekä ETA-sopimuksen vastaavasta artiklasta johtuvia velvollisuuksiaan, koska se komission mukaan verottaa ulkomaisille eläkerahastoille maksettavia osinkoja ankarammin kuin kotimaisille eläkelaitoksille maksettavia osinkoja. Verotus on ankarampaa ensinnä siksi, että kotimaisten eläkelaitosten kotimaisista lähteistä saamien osinkotulojen todellinen verokanta on 19,5 prosenttia, kun taas ulkomaisen eläkerahaston saamien osinkotulojen todellinen verokanta on 28 prosenttia. Toiseksi kotimaiset eläkelaitokset voivat vähentää elinkeinoverolain mukaisesti syntyneet ja tulevat vastuut, eivätkä ulkomaiset eläkerahastot voi hyötyä mistään vastaavasta alennuksesta siihen veropohjaan, johon lähdeveroa sovelletaan.

Suomen vastauksessa (18.11.2008) ilmoitettiin ensinnäkin, että lähdeverolakia on esitetty muutettavaksi siten, että eräiden edellytysten täytyessä rajoitetusti verovelvollisen ETA-alueella sijaitsevan yhteisön, mukaan lukien eläkerahaston, saaman osingon lähdevero olisi korkeimmillaan 19,5 % kuten kotimaisilla eläkelaitoksilla. Lisäksi todettiin, että verosopimuksen soveltuessa ulkomaiset eläkerahastot maksavat Suomesta saamistaan osinkotuloista veroa Suomeen suomalaisiin eläkelaitoksiin sovellettavaa verokantaa alemman verokannan mukaisesti. Toiseksi ulkomaisille eläkerahastoille ja kotimaisille eläkerahastoille maksettavien osinkojen verokohtelun EY- ja ETA-sopimuksen pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten mukaisuutta on arvioitava ainoastaan osinkojen verotusta koskevien säännösten valossa. Sillä, että kotimaisten eläkelaitosten tuloihin kokonaisuutena voidaan tehdä tiettyjä vähennyksiä, ei ole asiassa merkitystä, koska yleisesti ja rajoitetusti verovelvolliset ovat lähtökohtaisesti erilais-

sa asemassa. Kotimaisten eläkelaitosten oikeus vähentää kuluja johtuu siitä, että ne ovat Suomessa yleisesti verovelvollisia eikä se sinänsä liity osingon saamiseen.

3.3 EY 226 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT

1. Perusteltu lausunto 3.12.2007 (2007/0760); *alusjätedirektiivin 2005/35/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2005/35/EY täytäntöönpanosta. Asia liittyy 1.6.2007 annettuun viralliseen huomautukseen.

Suomen vastauksessa (24.1.2008) ilmoitettiin, että direktiivin täytäntöönpanosta on ilmoitettu komissiolle sekä Manner-Suomen että Ahvenanmaan osalta.

2. Perusteltu lausunto 1.2.2008 (2006/2437); *työsyRJintädirektiivin 2000/78/EY täytäntöönpano ja soveltaminen*

Komissio katsoo, että Suomi on täytäntöönpannut virheellisesti ensinnäkin kiellettyihin syrjintäperusteisiin liittyvän työsyRJintädirektiivin 2007/78/EY 1 artiklan, koska sukupuoli suuntautuminen puuttuu valtion virkamieslain kielletyistä syrjintäperusteista. Toiseksi hyväksyttävään erilaiseen kohteluun liittyvä säännös on täytäntöönpantu virheellisesti.

Suomen vastauksessa (26.3.2008) ilmoitettiin, että valtion virkamieslakiin on sisällytetty sukupuolisen suuntautumisen perusteella tapahtuvan syrjinnän kieltö, joka on tullut voimaan 1.1.2008. Lisäksi yhdenvertaisuuslain hyväksyttävää erilaista kohtelua koskevaa säännöstä on tarkoitettu täsmentää komission edellyttämällä tavalla, vaikka Suomen vallitseva oikeustila on Suomen näkemyksen mukaan jo nykyisin direktiivin mukainen.

3. Perusteltu lausunto 1.2.2008 (2006/2563); *autoveron sisällyttäminen arvonlisäveron perusteseen*

Komissio katsoo, että Suomi ei noudata arvonlisäverodirektiiviä 2006/112/EY, koska Suomessa sisällytetään autoveron määrä arvonlisäveron perusteseen ajoneuvon luovutuksen, yhteisöhanhinnan tai maa-hantuonnin yhteydessä. *Komissio* viittaa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-98/05, *De Danske Bilimportører* antamaan tuomioon, jossa katsottiin, että Tanskan rekisteröintivero ei kuulu arvonlisäveron määräytymisperusteeseen ajoneuvon luovutuksen yhteydessä.

Suomi antoi asiassa vastauksensa 20.3.2008.

4. Perusteltu lausunto 1.2.2008 (2007/0759); *ympäristövahinkojen ehkäisemisestä ja korjaamisesta annetun direktiivin 2004/35/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2004/35/EY täytäntöönpanosta. Asia liittyy 1.6.2007 annettuun viralliseen huomautukseen.

Suomen vastauksessa (12.3.2008) arvioitiin direktiivin täytäntöönpanevan lainsäädännön tulevan Manner-Suomen osalta voimaan vuoden 2008 aikana ja Ahvenanmaan osalta kesään 2009 mennessä.

5. Perusteltu lausunto 1.2.2008 (2007/0907); *sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä annetun direktiivin 2005/29/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2005/29/EY täytäntöönpanosta. Asia liittyy 2.8.2007 annettuun viralliseen huomautukseen.

Suomen vastauksessa (14.3.2008) kerrottiin Suomen voimassa olevan lainsäädännön vastaavan periaatteiltaan direktiivin vaatimuksia. Direktiivin yksityiskohtaisesti täytäntöönpanevan lainsäädännön arvioitiin tulevan voimaan vuoden 2008 aikana. Täytäntöönpano on automaattisesti voimassa myös Ahvenanmaan maakunnassa

6. Perusteltu lausunto 29.2.2008 (2006/2551); *matkatoimistojen arvonlisäverokohtelu*

Komissio katsoo, että arvonlisäverodirektiivin 2006/112/EY mukaista matkatoimistoja koskevaa erityisjärjestelmää voidaan soveltaa vain siltä osin kuin matkatoimisto myy matkapalvelun välittömästi matkustajalle. Erityisjärjestelmän puitteissa matkatoimisto maksaa arvonlisäveron matkapalvelusta saamastaan katteesta sijoittumisvaltiossaan. *Komission* mukaan Suomi rikkoo direktiivin säännöksiä soveltaessaan erityisjärjestelmää myös tilanteisiin, joissa matkatoimisto myy matkapalvelun toiselle matkatoimistolle tämän toimesta edelleen myytäväksi.

Suomi katsoi vastauksessaan (22.4.2008), että Suomi ei ole rikkonut direktiivin säännöksiä. Direktiivin eri kieliversioiden välillä on asian kannalta merkityksellisiä eroja. Muun muassa suomenkielisessä versiossa säännöksissä puhutaan tässä yhteydessä matkatoimiston asiakkaalle, ei matkustajalle, myymistä matkoista. Suomi korosti lisäksi säännösten tavoitteiden merkitystä niiden tulkinnassa. Erityisjärjestelmän tavoitteena on arvonlisäverojärjestelmän yksinkertaistaminen ja arvonlisäverotuksen kohdentaminen kulutusmaaperiaatteen mukaisesti. *Komission* kannan mukainen tulkinta johtaisi näiden tavoitteiden vastaiseen tulokseen. Suomi vetosi myös verotuksen neutraliteettiperiaatteeseen.

7. Perusteltu lausunto 29.2.2008 (2007/0992); *direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpano*

Komissio katsoo, että Suomi ei ole ilmoittanut toimenpiteistä energiaa käyttävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista annetun direktiivin 2005/32/EY saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (21.4.2008), että täytäntöönpanoa valmistellaan ja lainsäädäntötoimet arvioidaan voitavan ilmoittaa komissiolle syyskuuhun 2008 mennessä.

8. Perusteltu lausunto 4.4.2008 (2006/2483); *kaatopaikkadirektiivin 1999/31/EY täytäntöönpano*

Komissio katsoo, että direktiivin tietyt säännöksiä ei ole saatettu asianmukaisesti osaksi Manner-Suomen tai Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntöä.

Suomen vastauksessa (26.5.2008) kerrottiin, että Suomen lainsäädäntöön on tarkoitus tehdä tarvittavat täsmennykset kansallisten säännösten saattamiseksi vastaamaan sanamuodoltaan nimenomaisesti direktiivin tietyt säännöistä. Muilta osin *komission* väitteet kiistettiin.

9. Perusteltu lausunto 4.4.2008 (2006/4613), väylämaksusta vastuullinen edustaja

Komissio katsoo, että väylämaksulain 1 luvun 4 §, jonka mukaan ulkomaille sijoittuneella laivanisännällä tulee olla tulliviranomaisen hyväksymä Suomessa asuva edustaja, joka on laivanisännän kanssa yhteisvastuullisesti velvollinen maksamaan väylämaksun, on palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta meriliikenteessä annetun asetuksen (ETY) N:o 4055/86 1 artiklan vastainen.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (27.5.2008), että Suomen lainsäädäntöä tullaan muuttamaan siten, että edustajavaatimus poistetaan siltä osin kuin kyse on EU- tai ETA-alueelle sijoittuneesta laivanisännästä. EU- tai ETA-alueen ulkopuolelle sijoittuneelta laivanisännältä tullaan edellyttämään EU- tai ETA-alueelle sijoittunutta edustajaa. *Suomi* ilmoitti, että lainsäädäntömuutosta koskeva hallituksen esitys annettaisiin eduskunnalle kesäkuun loppuun 2008 mennessä. Hallituksen esitys on annettu 6.6.2008 ja sen käsittely on vielä kesken.

10. Perusteltu lausunto 4.4.2008 (2007/1097); direktiivin 2007/18/EY täytäntöönpano

Komission mukaan *Suomi* ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2007/18/EY täytäntöönpanosta. Asia liittyy 27.11.2007 annettuun viralliseen huomautukseen.

Suomen vastauksessa (28.5.2008) kerrottiin, että direktiivin 2007/18/EY täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle ja täytäntöönpano on automaattisesti voimassa myös Ahvenanmaan maakunnassa.

11. Perusteltu lausunto 8.5.2008 (2007/1091); direktiivin 2005/71/EY täytäntöönpano

Komission mukaan *Suomi* ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2005/71/EY täytäntöönpanosta. Asia liittyy 27.11.2007 annettuun viralliseen huomautukseen.

Suomen vastauksessa (27.6.2008) todettiin, että direktiivin 2005/71/EY täytäntöönpaneva laki on hyväksytty 10.6.2008. Täytäntöönpanosta on ilmoitettu komissiolle 21.8.2008. Täytäntöönpano on automaattisesti voimassa myös Ahvenanmaan maakunnassa.

12. Perusteltu lausunto 6.6.2008 (2006/2364); satamavaltioiden suorittama alusten valvonta

Komissio katsoo, että Suomen lainsäädäntöön ei sisälly säännöksiä, joilla säädettäisiin satamavaltioiden suorittamasta alusten valvonnasta annetun direktiivin 95/21/EY 19 a artiklan mukaisista seuraamuksista tilanteissa, joissa aluksen liikenteenharjoittaja tai päällikkö ei ole noudattanut direktiivin mukaista velvollisuutta toimittaa tietyt direktiivin mukaiset tiedot etukäteen aluksen määränpäänä olevan sataman viranomaiselle. *Komissio* katsoo myös, että mainittua ennakoilmoitusvelvollisuutta käytännössä rikotaan.

Suomen vastauksessa (4.8.2008) katsottiin, että *Suomi* ei ole jättänyt täyttämättä satamavaltioiden suorittamasta alusten valvonnasta annetun direktiivin 95/21/EY 19 a artiklan mukaisia velvoitteitaan. Vastauksessa ilmoitettiin, että lakia alusturvallisuuden valvonnasta on muutettu siten, että siihen on lisätty nimenomainen säännös ennakoilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin seuraamuksista.

13. Perusteltu lausunto 6.6.2008 (2006/2521); *tasa-arvodirektiivi 2002/73/EY*

Komissio katsoo, että Suomen lainsäädäntöön ei sisälly tasa-arvodirektiivin 2002/73/EY mukaisia häirinnän ja sukupuolisen häirinnän määritelmiä. Lisäksi komissio katsoo, että tasa-arvolain 11 §:n 2 momentin säännös, jonka mukaan syrjinnän kiellon rikkomisesta työhönottotilanteessa suoritettavan hyvityksen yläraja on 15 000 euroa, on tasa-arvodirektiivin vastainen.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (4.8.2008), että tasa-arvolakia on tarkoitus täsmentää sisällyttämällä lakiin häirinnän ja sukupuolisen häirinnän määritelmät. Hyvityksen enimmäismäärän osalta Suomi totesi, että tasa-arvolain mukainen hyvityksen enimmäismäärä ei ole ehdoton, vaan säännöksen mukaan enimmäismäärä saadaan ylittää, kun se on syrjinnän vakavuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen perusteltua. Hyvityksen lisäksi loukatulla on oikeus vahingonkorvaukseen, jolle ei ole asetettu enimmäismäärää. Suomi ilmoitti kuitenkin, että tasa-arvolakia tullaan muuttamaan siten, että hyvityksen enimmäismäärä koskee direktiivissä nimenomaisesti sallituin tavoin vain tilanteita, joissa työnantaja pystyy näyttämään, että hakija on kärsinyt syrjinnän johdosta vahinkoa ainoastaan siitä, että hänen työhakemustaan ei ole otettu huomioon.

14. Perusteltu lausunto 6.6.2008 (2008/0097); *direktiivin 2005/60/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2005/60/EY täytäntöönpanosta. Asia liittyy 29.1.2008 annettuun viralliseen huomautukseen.

Suomen vastauksessa (1.8.2008) ilmoitettiin, että täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle Manner-Suomen osalta ja että täytäntöönpano on automaattisesti voimassa myös Ahvenanmaan maakunnassa.

15. Perusteltu lausunto 6.6.2008 (2008/0101); *direktiivin 2006/70/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2006/70/EY täytäntöönpanosta. Asia liittyy 29.1.2008 annettuun viralliseen huomautukseen.

Suomen vastauksessa (14.7.2008) ilmoitettiin, että täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle Manner-Suomen osalta ja että täytäntöönpano on automaattisesti voimassa myös Ahvenanmaan maakunnassa.

3.4 EY 226 ARTIKLAN MUKAISET TÄYDENTÄVÄT PERUSTELLUT LAUSUNNOT

1. Täydentävä perusteltu lausunto 23.9.2008 (2004/4404); *yhdenvertainen kohtelu vapaaehtoisissa lisäeläkejärjestelyissä*

Komissio katsoo, että vuonna 1997 toteutettu vapaaehtoisten lisäeläkejärjestelyjen tasa-arvoistaminen on tapahtunut vastoin EY 141 artiklan mukaista miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatetta sekä direktiiviä 86/378/ETY ja 96/96/EY. *Komission* mukaan tasa-arvoistamisesta annettu lainsäädäntö syrjii välillisesti sellaisia miehiä, jotka valitsevat aiemman korkeamman eläkeikänsä sijaan alemman eläkeiän.

Suomen vastauksessa (18.11.2008) katsottiin, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tehdyt ajalliset rajoitukset mahdollistavat sen, että 1.1.1994 edeltäviin työskentelykausiin liittyvät etuudet voidaan jättää huomioimatta henkilön valitessa aiemman korkeamman eläkeiän sijasta alemman eläkeiän. Vaikka näin ei olisikaan, tasa-arvoistamisesta annetun lain mukaiseen valintamalliin ei liity yhteisön oikeuden vastaista välitöntä tai välillistä syrjintää.

2. Täydentävä perusteltu lausunto 17.10.2008 (2005/2167); tullien jälkikanto

Komission mukaan Suomi rikkoo yhteisön omista varoista annettuja asetuksia N:o 1552/89 ja N:o 1150/2000 sekä yhteisön tullikoodeksia (ETY) N:o 2913/92, kun Suomen viranomaiset antavat tullivelallisuudelle vähintään 14 päivää aikaa esittää huomautuksensa ennen lopullisen jälkikantopäätöksen tekemistä. Tämän vuoksi yhteisön omien varojen tileihin kirjaaminen viivästyy ja Suomi on velvollinen maksamaan viivästyskorkoa.

Suomen vastauksessa (9.12.2008) katsottiin, ettei Suomi ole rikkonut yhteisön oikeutta. Kuulemismenettely on tarpeen tullien määrän selvittämiseksi. Kuulemismenettelyn noudattaminen ei ole johtanut tullivelan tileihin kirjaamisen aiheettomaan viivästymiseen eikä viivästyskoron maksuvelvollisuuden syntymiseen.

3.5 EY 228 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT

1. Perusteltu lausunto 27.6.2008 (2001/5081); asiassa C-54/05 annetun tuomion täytäntöönpano

Komissio katsoo EY 228 artiklan mukaisessa perustellussa lausunnossaan, että kaikkia asiassa C-54/05 annetun tuomion täytäntöönpanon edellyttämiä lainsäädäntömuutoksia ei ole vielä tehty. Komission mukaan tuomion täytäntöönpano on edelleen puutteellinen, koska luvattuja muutoksia autoverolain 35 a §:ään ei ole vielä tehty eivätkä Suomen viranomaiset ole toimittaneet komissiolle täsmällistä aikataulua siitä, milloin tämä tapahtuu.

Suomen vastauksessa (25.8.2008) kerrottiin, että asiaa koskeva hallituksen esitys oli parhaillaan valtiovarainministeriön viimeisteltävänä ja se on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokauden alussa.

4 VALTIONTUET

Jos komissio toteaa alustavan valtiontukia koskevan tutkimuksen jälkeen, että tietyn toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on epäilyjä, se tekee päätöksen EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisen **muodollisen tutkintamenettelyn** aloittamisesta. Asianomaista jäsenvaltiota ja muita asianomaisia osapuolia pyydetään esittämään huomautuksensa asetetussa määräajassa. Muodollinen tutkintamenettely päätetään päätöksellä. Jos asianomainen jäsenvaltio ei noudata ehdollisia tai kielteisiä päätöksiä, komissio voi saattaa asian suoraan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

1. Komission EY 88(2) artiklan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskeva päätös valtiontuesta C 6/2008 - Ålands Industrihus Ab

Komissio päätti 30.1.2008 aloittaa EY 88 (2) artiklan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn koskien Ahvenanmaan maakunnan hallituksen liikekiinteistöyhtiö Ålands Industrihus Ab:lle myöntämää tukea.

Menettely koskee maakunnan hallituksen Ålands Idustrihusiin vuodesta 1997 alkaen tekemiä pääomasi-
joituksia sekä maakunnan hallituksen vuodesta 2003 alkaen myöntämiä luottotakauksia.

Suomi katsoi huomautuksissaan (22.4.2008), että maakunnan hallituksen yritykseen tekemät pääomasi-
joitukset sekä sille myöntämät luottotakaukset eivät ole sisältäneet valtiontukea. Vaikka katsottaisiin,
että toimenpiteisiin on sisältynyt valtiontukea, tuki on soveltunut yhteismarkkinoille hyväksytyjen tu-
kiohjelmien sekä EY 87 artiklan 3 kohdan perusteella.

2. Komission EY 88(2) artiklan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskeva päätös valtiontuesta (K(2007)3262 lopull.), *Valtiontuki - Tampere-Pirkkalan lentoasema*

Komissio tutkii yhteisön oikeuden valtiontukisäännösten valossa seuraavia toimenpiteitä: 1) Finavian tekemät investoinnit rahtiterminaalina toimineeseen Tampere-Pirkkalan lentoaseman terminaali 2:een säännöllisen matkustajaliikenteen palveluja varten, 2) Finavia-konsernin ja Airpro Oy:n välinen toimin-
tatuki ja ristikkäistuki Finavian hallinnoimilla lentoasemilla Suomessa sekä 3) Ryanairille tarjotut etu-
udet ja ehdot terminaali 2:ssa.

Komissio toteaa, että edellä selostettuihin väitettyihin tukitoimenpiteisiin voitaisiin soveltaa EY 87 ar-
tiklan mukaista poikkeusta tuesta tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen edistämiseen, jos tuki ei
muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla. Komissio epäilee kuiten-
kin, täytyvätkö kyseisen poikkeuksen soveltamisedellytykset nyt esillä olevien toimenpiteiden osalta.

Suomi katsoi huomautuksissaan (13.11.2007), että toteutetut toimenpiteet eivät ole sisältäneet valtiontu-
kea. Toimenpiteet eivät ole olleet valtiontukisääntöjen edellyttämällä tavalla valtiosta johtuvia. Toi-
menpiteiden yhteydessä on toimittu yksityisen sijoittajan tavoin. Muutostöistä aiheutuneet kustannukset
eivät ole muodostaneet taloudellista etua Airpro Oy:lle. Myöskään Airpro Oy:n maksama vuokra ei ole
markkinahintaa alhaisempi. Terminaali 2:n toimintaa ei subventoida ristiin muilla tuloilla ja Ryanairin
maksamat maksut terminaali 2:n käytöstä ovat kustannusperusteisia ja tuottavat taloudellista voittoa.
Vaikka katsottaisiin, että toimenpiteisiin on sisältynyt valtiontukea, tuki on soveltunut yhteismarkkinoil-
le. Toimenpiteet täyttävät valtiontukisääntöjen soveltamisesta ilmailualalla koskevien vuoden 1994
suuntaviivojen sekä lentoasemien rahoittamista koskevien vuoden 2005 suuntaviivojen edellytykset.

Suomi esitti 11.4.2008 huomionsa komission päätöksen johdosta komissiolle toimitettuihin muiden asi-
anomaisten osapuolten huomautuksiin.

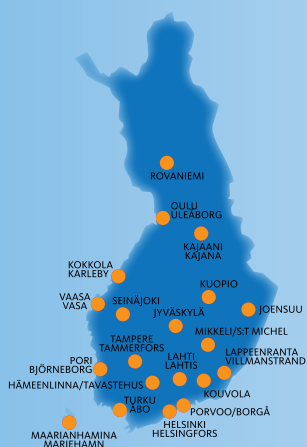
5 NOTIFIKAATIOT

Jäsenvaltiot ovat velvollisia laittamaan yhteisön direktiivit voimaan kansallises-
sa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle.
Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan notifikaatioksi.

Suomi on toimittanut kertomuskautena Euroopan yhteisöjen komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa
koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) valtakunnan osalta 117 ja Ahvenanmaan osalta 61.

© Euroopan yhteisöjen tuomioistuin

Ulkoasiainministeriö
 PL 481, 00023 VALTIONEUVOSTO
 Puh. (09) 1605 5905
 Faksi (09) 1605 6477
 Utrikesministeriet
 PB 481, 00023 STATSRÅDET
 Tfn (09) 1605 5905
 Fax (09) 1605 6477
 Asiakaspalvelut maakunnissa |
 Kundservice i landskapen
 Puh./Tfn 010 3456 700

EU-tuomioistuinasiat/OIK-30
 Ulkoasiainministeriö
 PL 417, 00023 VALTIONEUVOSTO
 Puh. 09-1605 5794
 tai 09-1605 5718 (arkisto)
 Fax 09-1605 5766
 oik-30@formin.fi

europedirect.europa.eu